

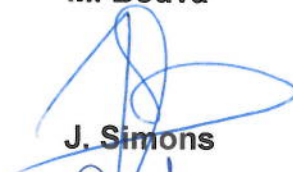
Initiatiefvoorstel: krachtens artikel 78 van de Grondwet van de Republiek Suriname (S.B. 1987 no. 116, zoals gewijzigd bij S.B. 1992 no. 38), ingediend dd. 23 januari 2019 door M. Bouva, J. Simons, C. Breeveld, A. Gajadien en A. Abdoel, allen leden van De Nationale Assemblée, ontwerpwet houdende regels voor duurzaam milieumanagement (**Milieu Raamwet**).

Paramaribo, 23 januari 2019

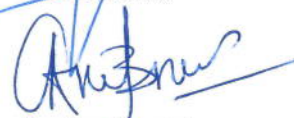
De initiatiefnemers:

M. Bouva

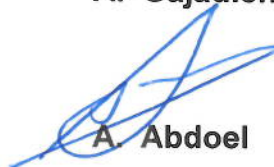
J. Simons

C. Breeveld

A. Gajadien

A. Abdoel

Aan: De Nationale Assemblée

DE NATIONALE ASSEMBLEE	
Ingek.	25 januari 2019
Agenda no.	143/19
Verwezen	
Naar	

**WET van .....,
houdende regels voor duurzaam
milieumanagement (Milieu Raamwet)**

ONTWERP

DE PRESIDENT VAN DE REPUBLIEK SURINAME.

In overweging genomen hebbende, - dat in het kader van de duurzame ontwikkeling van Suriname het wenselijk is een beleidsstrategie en milieustrategie te ontwikkelen die een evenwichtige balans creëert tussen economische groei en milieu bescherming teneinde te kunnen beantwoorden aan de aspiraties van het Surinaams volk;

Dat het tevens wenselijk is een duurzaam milieubeleid en een integrale milieu strategie te ontwikkelen gericht op het waarborgen van de milieukwaliteit en het garanderen van een gezond leefmilieu voor de huidige als de toekomstige generaties;

Dat voor de uitvoering van dit milieubeleid en de milieustrategie regels zullen gelden voor een ieder in de samenleving die activiteiten ontplooit, die invloed hebben op het milieu en dat voor een gecoördineerde aanpak van de milieu activiteiten het van eminent belang is om de nationale milieu structuur vast te stellen;

Heeft, de Staatsraad gehoord, na goedkeuring door De Nationale Assemblee, bekrachtigd de onderstaande wet.

**HOOFDSTUK I
Algemene bepalingen**

Artikel 1

Voor de toepassing van het bepaalde bij of krachtens deze wet wordt verstaan onder:

- a. aantasting: een handelen of nalaten waardoor, hetzij anders dan door verontreiniging of uitputting, hetzij als gevolg van verontreiniging of uitputting, hetzij door andere directe of indirecte menselijke ingrepen de milieukwaliteit wordt aangetast;

- b. afval: wordt mede begrepen elk overtollige of niet gebruikte vaste, of halfvaste stof of substantie, elke afgedankte of waardeloze vloeistof of gas achtige stof, elk overschot, oud roest of schroef, elke overtollige productie vervaardigd met het vooropgezet doel niet te worden gebruikt; met uitzondering van die stoffen die herbruikbaar of recyclebaar zijn;
- c. Nationale Milieu Autoriteit: het overheidsorgaan belast met het samenstellen en coördineren van het milieubeleid in Suriname alsook de monitoring van de uitvoering daarvan;
- d. de Ministers: de Ministers zowel afzonderlijk als in enigerlei verband met elkaar belast met milieugerelateerde taken;
- e. beschikking: een door een minister genomen besluit;
- f. Bestuur: het Bestuur belast met de toezicht op het NIMOS
- g. broeikasgassen natuurlijke en antropogene gassen in de atmosfeer van de aarde die warmte straling opnemen en uitstralen
- h. contaminant: fysische, chemische, biologische of radiologische stoffen die in combinatie en/of in zodanige hoeveelheden worden geïntroduceerd in het milieu, waardoor schade wordt toegebracht aan planten, dieren, mensen, materialen, cultuurgoederen en ecosystemen, kortom aan enig onderdeel van het milieu;
- i. coördinatie informatie verzameling en uitwisseling, beleidsoverleg, aansturing, bijstelling en beleidsformulering in samenspraak met alle milieu-actoren, waarbij de zelfstandige status van deze actoren in conformiteit met de hun toebedeelde taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden behouden blijft;
- j. Directeur: de Directeur van het NIMOS;
- k. President: de President van de Republiek Suriname;

l. Raad van Ministers:	de Raad van Ministers zoals bedoeld in artikel 119 lid 2 van de Grondwet;
m. entiteit:	daaronder wordt mede begrepen elke firma, zaak, al of niet rechtspersoonlijkheid bezittende onderneming, associatie, maatschap of overheidsbedrijf ongeacht de vorm, samenstelling of inrichting;
n. gevaarlijke stoffen:	elke stof welke, op basis van zijn chemisch en fysieke eigenschappen, en/of waarbij op grond van technisch, wetenschappelijk en medisch bewijs, is vastgesteld dat zij door het vrijkomen of gebruik, een gevaar vormt voor de gezondheid van de mens en het milieu;
o. land:	de atmosfeer, de bodem en onderliggende geologie, de hydrologie en de planten op, boven en onder een specifiek gebied van het aardoppervlak; tevens die historische resultaten en die huidige menselijke activiteiten, tezamen met de in het gebied levende dierlijke organismen, voor zover zij een significante invloed uitoefenen op de huidige en toekomstige gebruiken door de mens;
p. milieu audit:	een systematisch en gedocumenteerd proces van het objectief controleren van systemen, procedures, informatie, handelingen of faciliteiten binnen een onderneming met de bedoeling om na te gaan of deze voldoen aan vastgestelde criteria of eisen alsmede hun effecten op het milieu.
q. Milieu controleur	bijzondere opsporingsambtenaren als bedoeld in artikel 63
r. milieudelict:	een misdrijf of overtreding zoals vastgesteld bij of krachtens deze wet en de wettelijke regelingen genoemd in artikel 48 lid 1.

- s. Milieu Effecten Analyse (MEA): een analyse om de potentiële effecten van een voorgesteld project en –activiteiten te voorspellen, op die in te spelen en indien nodig die te verminderen of vermijden, uitgevoerd door ter zake deskundigen die gebruikmaken van een variëteit aan zowel wetenschappelijke als technische methoden;
- t. Milieu Effecten Rapportage (MER): het rapport voortvloeiende uit de Milieu effecten analyse;
- u. Milieu fonds: een speciaal daartoe afzonderlijk in het leven geroepen fonds ter dekking van daarvoor in aanmerking komende kosten het milieu rakende;
- v. milieu: de samenhang van de levende en niet-levende omgeving van de mens, dier en plant daaronder begrepen de sociale - en economische aspecten in de ruimste zin des woords;
- w. milieuhygiëne: het voorkomen of tegengaan van milieuverontreiniging, hetzij gericht op de compartimenten daarvan zoals bodem, water en lucht, hetzij gericht op de factoren of componenten van de compartimenten, zoals straling, geluid en stoffen;
- x. milieukwaliteit: de betekenis welke het milieu heeft voor de biodiversiteit in het algemeen en die voor de mens in het bijzonder. Ze heeft daardoor mede betrekking op de waarde van het milieu voor de menselijke gezondheid en veiligheid, alsook op de waarde van het milieu voor allerlei menselijke gebruiksvormen en op de eigen waarden van het milieu ongeacht die gebruiksvormen;
- y. milieukwaliteitseisen: bij beschikking vastgestelde eisen met betrekking tot de kwaliteit van onderdelen van het milieu te rekenen vanaf een daarbij te bepalen tijdstip;
- z. milieuvergunning: Toestemming welke door het NIMOS wordt verleend voor het uitvoeren van projecten die het milieu kunnen beïnvloeden;

- aa. Net Sink bossen die meer koolstof vasthouden dan het land uitstoot;
- bb. normen: vastgestelde concentraties en/of massa (hoeveelheden) van contaminanten in het milieu die niet mogen worden overschreden of vastgestelde procedures om contaminanten die in het milieu terechtkomen te beperken;
- cc. overheidsorgaan of instelling: elk ministerie of overheidsdepartement
- dd. publiekrechtelijke rechtspersonen; alle rechtspersoonlijkheid bezittende parastatale Instellingen;
- ee. Strategische Milieu Effecten Analyse (SEA): een analyse van activiteiten die significante milieu effecten kunnen hebben als gevolg van de uitvoering van het overheidsbeleid, een overheidsplan of overheidsprogramma. Tevens kan een analyse worden gepleegd van de cumulatieve effecten van bestaande en toekomstige activiteiten met het doel milieuvorwaarden op te leggen voor landgebruik of voor implementatie van andere activiteiten;
- ff. uitputting: verwijdering van elementen uit het milieu in een zodanige omvang of met een zodanige snelheid, dat daardoor hetzij het milieu zelf, hetzij andere gebruiksvormen daarvan in gevaar wordt (worden) gebracht. Uitputting heeft mede betrekking op componenten van het milieu, hetzij op de a-biotische, zoals delfstoffen, water en cultuurgrond, hetzij op de biotische, zoals plant en diersoorten;
- gg. vergunningverstrek-
kend orgaan: elk overheidsorgaan of elke instelling orgaan welk/welke krachtens wettelijk voorschrift een vergunning verstrekt voor het ontplooiën van activiteiten;
- hh. verontreiniging: elke handeling of nalaten waardoor in het milieu stoffen of fysische verschijnselen in zodanige hoeveelheden worden geïntroduceerd, dat daardoor schade wordt toegebracht aan planten, dieren, mensen, materialen,

- ii. Voorgesteld of aangevraagd project: cultuurgoederen of ecosystemen, kortom aan enig onderdeel van de biodiversiteit; elk nieuw of substantieel gewijzigde of uitgebreide ontwikkelingsactiviteit, met betrekking tot een bedrijf, inrichting of onderneming.

HOOFDSTUK II

Artikel 2

Het milieubeleid

1. Het nationaal milieubeleid wordt samengesteld op basis van de nationale ontwikkelingsprioriteiten en internationale afspraken betreffende de atmosfeer, de bodem en het water en hun wisselwerking op het bestaan van leven op aarde.
2. Het milieubeleid beoogt het bevorderen van duurzame ontwikkeling door middel van een gebalanceerde interdependentie tussen het natuurlijk milieu en het leefmilieu.
3. Het milieubeleid is gestoeld op de volgende prioriteiten:
  - de bescherming, conservering, rehabilitatie en duurzame aanwending van de natuurlijke hulpbronnen voor de nationale economische en sociale ontwikkeling zonder blijvende aantasting van de milieukwaliteit;
  - de inventarisatie, bescherming en regulering van endemische flora, fauna en traditionele en medicinale kennis in conformiteit met de nationale wetgeving en internationale verdragsregels;
  - de inkadering van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van gouvernementele en niet-gouvernementele actoren bij milieu-gerelateerde activiteiten;
  - de identificatie en aanwending van lokale en internationale financieringsbronnen ter bevordering van duurzame milieuontwikkeling;
  - de naleving en bepaling van wettelijke regels inzake ruimtelijke ordening en aanscherping van de milieu bewustwording;
  - de vaststelling en bevordering van nationale standpunten op internationale milieu fora.

Artikel 3

De nationale milieu structuur

Instelling Nationale Milieu Autoriteit

1. Er is een Nationale Milieu Autoriteit, afgekort NMA
2. De NMA is een rechtspersoon sui generis en is gevestigd te Paramaribo.
3. De NMA ressorteert begrotingstechnisch onder het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

Taken en bevoegdheden NMA

De NMA heeft als voornaamste taken:

- a. het verzamelen van milieu gerelateerde data en de verwerking daarvan en terug koppeling met relevante actoren ter beoordeling van het milieubeleid
- b. de coördinatie van de uitvoering van het milieubeleid en de milieustrategie
- c. de monitoring, evaluatie en bijstelling van alle milieu activiteiten;
- d. het ontwikkelen en actualiseren van nationale milieuwetgeving.
- e. het zorg dragen voor de implementatie van verdragen betreffende het milieu welke door de Surinaamse Overheid zijn ondertekend en geratificeerd, het één en ander na eventuele aanpassing aan de lokale omstandigheden;
- f. het ontwikkelen en onderhouden van samenwerkingsmechanismen en partnerschappen teneinde op efficiënte en effectieve wijze te kunnen voldoen aan de nationale en internationale milieuverplichtingen.

Artikel 4

1. De Nationale Milieu Autoriteit heeft als technische werkmarm het Nationaal Instituut voor Milieu Ontwikkeling in Suriname, afgekort NIMOS.
2. Het NIMOS is een publiekrechtelijke rechtspersoon in de vorm van een overheidsstichting die bij akte d.d. 26 november 1998 is opgericht; zij is gevestigd te Paramaribo en kan overal in Suriname kantoor houden
3. Het NIMOS is belast met de controle op de uitvoering van en de naleving van milieuwetgeving, alsook het doen onderzoek in het kader van milieumanagement.
4. Taken en bevoegdheden van het NIMOS:
  - het ondersteunen van NMA in de uitvoering van het milieubeleid;
  - het ondersteunen bij het ontwikkelen van milieuwet- en regelgeving en de coördinatie op de controle en naleving daarvan;
  - het verrichten van onderzoek in het kader van milieumanagement en ontwikkelen van milieu standaarden;
  - het zorgdragen voor publieke bewustwording regarderend het werkgebied van het NIMOS.

Artikel 5

De milieustrategie

1. De milieustrategie omvat de bescherming, het behoud, de verbetering en de rehabilitatie van het milieu en de realisatie van duurzame ontwikkeling.
De milieustrategie bestaat uit actieprogramma's van publieke en private instanties en instituten in samengestelde actieplannen waarbij via wetgeving en verhoogd milieubewustzijn het verantwoord gebruik van de natuur en de hulpbronnen die het verschaft bevordert worden.
2. Tot de hoofdzaken van deze milieustrategie behoren ten minste:
  - a. de doelstellingen en maatregelen ter voorkoming, beperking of het herstellen van de gevolgen van menselijke activiteiten die het milieu verontreinigen, aantasten of uitputten;

- b. de beoogde resultaten inzake de kwaliteit van het milieu;
- c. de termijnen die zullen worden nagestreefd voor het bereiken van de beoogde resultaten;
- d. de te verwachten economische en ruimtelijke gevolgen van de uit te voeren nationale milieu actieplannen;
- e. een budget ten behoeve van het uitvoeren van de milieustrategie.

HOOFDSTUK III

Zorgplicht

Artikel 6

1. Een ieder op het grondgebied van de Staat Suriname dient voldoende zorg voor het milieu in acht te nemen.
2. De zorg, zoals bedoeld in lid 1 van dit artikel, houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor het milieu kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd.
3. Een ieder die kennis draagt van enig handelen of nalaten welke nadelige gevolgen heeft of kan hebben voor het milieu, dient het NIMOS hiervan in kennis te stellen
4. Een ieder zoals bedoeld in lid 2 van dit artikel dient maatregelen te treffen teneinde die gevolgen, zoals bedoeld in artikel 2 van dit artikel, te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

HOOFDSTUK IV

Milieuplanning

Nationaal Milieubeleidsplan

Artikel 7

1. Het Nationaal Milieubeleidsplan bevat de hoofdzaken van het te voeren milieubeleid met name, de bescherming, het behoud, de verbetering en de rehabilitatie van het milieu en de realisatie van duurzame ontwikkeling.
2. Tot deze hoofdzaken behoren ten minste:
  - a. de doelstellingen en maatregelen ter voorkoming, beperking of het herstellen van de gevolgen van menselijke activiteiten die het milieu verontreinigen, aantasten of uitputten;
  - b. de beoogde resultaten inzake de kwaliteit van het milieu;
  - c. de termijnen die zullen worden nagestreefd voor het bereiken van de beoogde resultaten;

- d. de te verwachten economische en ruimtelijke gevolgen van het uit te voeren Nationaal Milieubeleidsplan;
- e. een budget met betrekking tot het uitvoeren van het Nationaal Milieubeleidsplan.

Artikel 8

1. Het Nationaal Milieubeleidsplan wordt vastgesteld voor een periode van vijf jaar en is afgestemd op het Ontwikkelingsplan.
2. Het Nationaal Milieubeleidsplan dient om de twee jaren afgestemd te worden op de gewijzigde omstandigheden die zich op nationaal en internationaal niveau kunnen voordoen.
3. Het Nationaal Milieubeleidsplan kan door de President met ten hoogste twee jaren worden verlengd.
4. De uitvoering van het Nationaal Milieubeleidsplan zal in samenwerking met de relevante overheidsorganen, de daartoe in aanmerking komende instituten en organisaties, geschieden.
5. De President is bevoegd, nadere instructies te geven met betrekking tot de formulering en uitvoering van het Nationaal Milieubeleidsplan.

Artikel 9

De Nationale Milieu Autoriteit betreft bij de voorbereiding van het nationaal milieubeleidsplan de naar zijn oordeel bij de te behandelen onderwerpen meest belanghebbende bestuursorganen, instellingen, organisaties en personen. Daartoe behoren onder andere de District - Commissarissen.

Artikel 10

1. Zodra het Nationaal milieubeleidsplan is vastgesteld, doet de President hiervan mededeling door overlegging van het plan aan de Nationale Assemblée.
2. De President maakt de vaststelling bekend in de Staatscourant en geeft daarbij aan op welke wijze door het publiek kennis kan worden genomen van de inhoud van het plan.

Milieuprogramma's

Artikel 11

1. Het Nationaal Milieubeleidsplan wordt uitgewerkt in milieuprogramma's.
2. Een milieuprogramma als bedoeld in lid 1 van dit artikel bevat ten minste:
  - a. activiteiten welke gericht zijn op bescherming, behoud, verbetering en rehabilitatie van het milieu;

- b. een budget met betrekking tot de uit te voeren activiteiten;
- 3. De milieuprogramma's als bedoeld in lid 1 van dit artikel worden door de Nationale Milieu Autoriteit goedgekeurd na afstemming met de relevante bestuursorganen, instellingen en organisaties.
- 4. De uitvoering van de diverse milieuprogramma's zal tussentijds door de Nationale Milieu Autoriteit worden geëvalueerd.

Artikel 12

- 1. De Districtscommissarissen stellen in overleg met de Nationale Milieu Autoriteit een Districts- Milieuprogramma vast voor het district vallend onder hun bevoegdheid.
- 2. Het Districts- Milieuprogramma wordt, na overleg met de Nationale Milieu Autoriteit, telkens voor een periode van drie jaar of een zodanige kortere periode vastgesteld.
- 3. Het Districts- Milieuprogramma is:
  - a. in overeenstemming met het Nationale Milieubeleidsplan bindend voor de regionale organen, lokale commissies en personen binnen het district.
  - b. onderworpen aan goedkeuring van de Nationale Milieu Autoriteit.
  - c. voor het publiek toegankelijk.

Rapport betreffende de status van het Milieu

Artikel 13

- 1. Het NIMOS brengt eenmaal in de vier jaar aan de Nationale Milieu Autoriteit een wetenschappelijk rapport uit, waarin de evaluatie en de ontwikkeling van de kwaliteit van het milieu wordt beschreven over een door de President aan te geven periode van ten minste de eerstvolgende tien jaar.
- 2. Dit rapport dient als één der instrumenten voor het vaststellen van het Nationaal Milieubeleidsplan.
- 3. Het rapport wordt uitgebracht ten minste 6 maanden en ten hoogste 12 maanden voordat de Nationale Milieu Autoriteit het eerstvolgend Nationaal Milieubeleidsplan vaststelt.
- 4. De Nationale Milieu Autoriteit wijst die overheidsinstellingen aan, die door het NIMOS in ieder geval kunnen worden betrokken bij het opstellen van het rapport. Een overheidsinstelling komt voor aanwijzing slechts in aanmerking indien zij in staat is naar

organisatie, personeel en uitrusting de voor het opstellen van de rapporten nodige werkzaamheden op passend wetenschappelijk niveau te verrichten.

5. De Nationale Milieu Autoriteit kan voor zover het nodig is – regels vaststellen ten aanzien van de wijze waarop de krachtens het tweede lid aangewezen overheidsinstellingen bij het opstellen van de rapporten worden betrokken.
6. De President zendt aan de Nationale Assemblee het rapport als bedoeld in het eerste lid van dit artikel, vóór of gelijktijdig met het eerstvolgend Nationaal Milieubeleidsplan. het NIMOS draagt er zorg voor dat zo een rapport algemeen verkrijgbaar worden gesteld.

Artikel 14

1. Het NIMOS is bevoegd alle milieu gerelateerde gegevens te verzamelen en inlichtingen in te winnen ook over reeds verlopen jaren, die het nodig acht voor het opstellen van een volledig beeld over de status van het Milieu.
2. Ter verkrijging van de in lid 1 van dit artikel bedoelde gegevens en inlichtingen wendt het NIMOS zich tot de betrokken persoon of instantie.
3. Iedere ingezetene of andere binnen Suriname verblijf houdende persoon is verplicht de gevraagde gegevens en inlichtingen als bedoeld in lid 1 te verstrekken, voor zover die betrekking hebben op bedrijven, organisaties, overheids- of particuliere instellingen waarover hij de hoogste verantwoordelijkheid draagt, of waarvan hij de bevoegde vertegenwoordiger is.
4. De betrokken persoon is verplicht de in lid 1 van dit artikel bedoelde gegevens en inlichtingen duidelijk en zonder voorbehoud naar waarheid te verstrekken, binnen een door het NIMOS vast te stellen redelijke termijn.
5. Degenen die uit hoofde van zijn stand, beroep of betrekking tot geheimhouding verplicht is, kan zich verschonen, doch uitsluitend ten aanzien van gegevens en inlichtingen waarover zijn geheimhoudingsplicht geldt.

Internationale overeenkomsten

Artikel 14a

1. In de gevallen waar Suriname partij is bij een internationale overeenkomst, betreffende het management van het milieu, zal de Nationale Milieu Autoriteit in nauwe samenwerking met de desbetreffende ministeries of andere overheidsorganen:
  - a. Wetgevingsvoorstellen initiëren, met het doel de geratificeerde overeenkomst te implementeren en de Staat Suriname in staat te stellen te voldoen aan haar verplichtingen en aanspraak te maken op de rechten die voortvloeien uit het partij zijn.

- b. Identificeren van andere passende maatregelen ter implementatie van de geratificeerde overeenkomst.
2. Nadere regels kunnen worden vastgesteld met betrekking tot de implementatie van bovenbedoelde overeenkomsten.

Milieufonds

Artikel 15

1. Er wordt een milieufonds ingesteld dat mede zal dienen ter financiering van de activiteiten in het kader van:
  - a. het beschermen, conserveren van en duurzaam gebruiken van het milieu;
  - b. het introduceren van stimulerende maatregelen ter beteugeling van milieuverontreiniging;
  - c. het stimuleren van onderzoek onder andere in het kader van klimaatverandering en verlies van biodiversiteit;
  - d. het vergroten van het milieubewustzijn in Suriname.
2. Het milieufonds wordt beheerd door een bestuur bestaande uit ten minste drie en ten hoogste zeven bestuurders uit de publieke en private sector.
3. Bij staatsbesluit worden nadere regels vastgesteld inzake het milieufonds.

HOOFDSTUK V

Activiteiten en milieugevolgen

Vaststelling activiteiten.

Artikel 16

1. De activiteiten die nadelige gevolgen kunnen hebben op het milieu en waarvoor het NIMOS bevoegd is een milieu effecten analyse (MEA) te vorderen worden bij staatsbesluit vastgesteld.
2. Tot de activiteiten, zoals bedoeld in lid 1 van dit artikel, kunnen eveneens die activiteiten behoren die in samenhang met andere activiteiten nadelige gevolgen kunnen hebben op het milieu.
3. Het NIMOS zal voorschriften vaststellen voor alle andere activiteiten, waarvoor er geen MEA vereist is, maar die wel invloed kunnen hebben op het milieu.
4. Het overheidsorgaan dat krachtens wettelijk voorschrift vergunning verstrekt voor het ontplooiën van activiteiten, zoals bedoeld in de leden 1 en 2 van dit artikel, zal na ontvangst van de vergunningsaanvraag het NIMOS hiervan in kennis stellen, ter vaststelling van de noodzaak voor het doen van een MEA.
5. Indien voor een activiteit, zoals bedoeld in de leden 1 en 2 van dit artikel, een MEA vereist is, zal deze activiteit van start gaan nadat het milieu effecten rapport (MER) waarin de resultaten zijn vervat van de MEA, is goedgekeurd.

Artikel 17

1. De vaststelling, zoals bedoeld in artikel 16 lid 4 is voor herziening vatbaar, indien nieuwe feiten en omstandigheden bekend worden op grond waarvan redelijkerwijs kan worden aangenomen dat ingeval deze ten tijde van de besluitvorming bekend waren, een ander besluit zou zijn genomen.
2. De door het NIMOS vastgestelde voorwaarden ter voorkoming, matiging en monitoring van de nadelige milieugevolgen van de activiteit, maken deel uit van de vergunning zoals bedoeld in artikel 16 lid 4.
3. Indien geen maatregelen mogelijk blijken die kunnen voorkomen dat het milieu als gevolg van de te ontplooiën activiteiten onaantvaardbaar wordt beïnvloed, zal het NIMOS de activiteit afkeuren.

Artikel 18

1. Het NIMOS wordt van elk voorgesteld overheid beleidsplan of overheidsprogramma, welke gevolgen kan hebben op het milieu, in kennis gesteld.
2. Het NIMOS is bevoegd een strategische milieu effecten analyse (SEA) met betrekking tot een voorgesteld overheid beleidsplan of overheidsprogramma op te vragen.

MEA Criteria en procedure

Artikel 19

Bij staatsbesluit worden vastgesteld:

- a. de criteria en procedures om na te gaan of een voorgestelde activiteit of overheids beleidsplan of een overheidsprogramma hetzij op zichzelf, hetzij in samenhang met andere activiteiten, de strekking vertoont het milieu nadelig te beïnvloeden, waardoor een MEA of een SEA nodig kan zijn;
- b. de procedures voor het bepalen van het kader waarbinnen de MEA zal moeten worden uitgevoerd;
- c. de minimale vereisten waaraan een MER inhoudelijk dient te voldoen om te worden aangeboden aan het NIMOS;
- d. de kwalificaties, opleiding, kennis en ervaring waaraan personen belast met de uitvoering van een MEA moeten voldoen;
- e. de procedures voor publieke participatie in het MEA proces;
- f. de criteria en de procedures voor het evalueren van MER door of vanwege het NIMOS;
- g. de maatregelen voor het voorkomen, matigen en monitoren van de nadelige effecten van een voorgesteld project of voorgestelde activiteit op het milieu;
- h. de kosten welke door de vergunningaanvrager verschuldigd zijn in verband met het MEA proces.

Artikel 20

1. Elk overheidsorgaan of elke overheidsinstelling verstrekt voor de beoordeling van een MER relevante milieu informatie waarover zij beschikt, aan het NIMOS.
2. Het in lid 1 van dit artikel bepaalde is niet van toepassing indien de beschikbare informatie in het belang van de nationale veiligheid niet kan worden verstrekt mits toestemming is verkregen van de President.

HOOFDSTUK VI

Controle op verontreiniging

Milieuverontreiniging en Normstelling

Artikel 21

1. Het NIMOS duidt als contaminant aan, elke substantie of elk door de mens vervaardigt voorwerp of verschijnsel, waaronder begrepen energie, geluid, trillingen, elektromagnetische of ioniserende straling, geur of temperatuurschommeling die mogelijkwijs schade aan de menselijke gezondheid kunnen veroorzaken dan wel het milieu kunnen aantasten.
2. Het NIMOS duidt ten aanzien van de substanties, voorwerpen of verschijnselen zoals bedoeld in lid 1 van dit artikel aan, bij welke hoeveelheden, concentraties of onder welke condities de storting, ontsnapping of vrijlating van contaminanten op het land, in de bodem, het water of in de lucht, verontreiniging van het milieu veroorzaken.
3. Het NIMOS kan normen aangeven ten aanzien van machines, apparaten en producten welke contaminanten in het milieu doen vrijkomen.
4. Het gestelde in lid 1, 2 en 3 van dit artikel zullen bij beschikking worden vastgesteld.

Milieuvergunning

Artikel 22

1. Het NIMOS verstrekt een milieuvergunning, onder algemene milieuvoorwaarden, aan zowel publieke en private instanties, instituten en organisaties alsook individuen, voor het storten, vrijlaten of uitstoten van een contaminant op of in de bodem, het water of in de lucht, zoals bedoeld in artikel 21.
2. Het verstrekken van een milieuvergunning, als bedoeld in lid 1 van dit artikel, geschiedt na analyse en toetsing aan de hand van zowel nationale als vergelijkbare internationale normen, waarden en standaarden door het NIMOS.
3. Het NIMOS verleent ontheffing, voor een bepaalde termijn, voor het storten, vrijlaten of uitstoten van een contaminant op of in de bodem, het water of in de lucht in hoeveelheden of concentraties boven de verontreinigingsnormen, zoals bedoeld in artikel 21.

4. Het NIMOS houdt een register bij van milieuvergunningen en ontheffingen, welke ter inzage ligt voor het publiek.

Kennisgeving Milieuverontreiniging

Artikel 23

1. Het NIMOS dient, binnen een vastgesteld termijn, in kennis gesteld te worden indien een persoon of rechtspersoon:
  - a. bij de inwerkingtreding van deze wet zich bezighoudt met een bestaande activiteit die of een proces dat, op continu of afwisselende basis de productie van enige contaminant veroorzaakt of daarin resulteert; of
  - b. na de inwerkingtreding van deze wet een activiteit die of een proces aanvangt of voortzet dat de productie van een contaminant veroorzaakt of daarin resulteert.
2. Het NIMOS houdt een nationaal register bij van verontreinigde gebieden, welk register ter inzage ligt van het publiek.

Termijn voor aanpassing

Artikel 24

Indien een persoon of rechtspersoon bij de inwerkingtreding van deze wet zich bezighoudt met een activiteit die, of een proces dat op continue of afwisselende basis de productie van een contaminant boven de normen veroorzaakt of daarin resulteert, is het NIMOS gehouden voornoemde persoon of rechtspersoon, als bedoeld in artikel 23 lid 1 onder a, een redelijke termijn te gunnen teneinde het bedrijf of de bedrijfsmiddelen in overeenstemming te brengen met de voorgeschreven normen. Het redelijk termijn wordt bepaald samen met belanghebbende en de betrokken overheidsinstanties.

Historische verontreiniging

Artikel 25

1. Indien blijkt dat het milieu vóór de inwerkingtreding van deze wet is verontreinigd, is het NIMOS bevoegd de persoon of de rechtspersoon die deels of geheel verantwoordelijk is voor het veroorzaken dan wel het toelaten van de verontreiniging, te verplichten tot reiniging of herstel van het milieu overeenkomstig door het NIMOS vast te stellen normen.
2. Indien meerdere personen of rechtspersonen verantwoordelijk zijn voor de in lid 1 van dit artikel bedoelde verontreiniging zal de verantwoordelijkheid voor het reinigen of herstellen van het milieu naar rato van de verontreinigde delen worden gedeeld.
3. Indien een verontreiniger verzuimt of weigert tot reiniging of herstel, is het NIMOS bevoegd de noodzakelijke reinigings- of herstelwerkzaamheden te doen uitvoeren op kosten van de verontreiniger.

Rehabilitatie

Artikel 26

1. Het NIMOS stelt, op grond van nationale en internationale normen, procedures vast voor het rehabiliteren van door activiteiten of calamiteiten aangetaste gebieden.
2. Indien door het NIMOS, na onderzoek, is vastgesteld dat een gebied zodanig aangetast is en een gevaar voor de welvaart en het welzijn van de mens vormt, kan zij betreffend gebied afsluiten, tot het opnieuw bruikbaar is.

HOOFDSTUK VI Afvval en Gevaarlijke stoffen

Afvval

Artikel 27

1. Het NIMOS stelt bij beschikking de normen en procedures vast voor het behandelen van afval, waaronder mede begrepen het inzamelen, transporteren, opslaan en de overdracht van afval, het hergebruik en de recycling van afval en het verwerken van afval in het milieu.
2. De vastgestelde normen en procedures maken deel uit van de vergunning welke verstrekt wordt door het vergunning verstrekkend orgaan.

Artikel 28

1. Het NIMOS is bevoegd te verbieden:
  - a. de invoer of uitvoer van enig afval;
  - b. de uitstoot in het milieu van enig afval dat geschikt is voor hergebruik of recycling; alsook
  - c. elke andere vorm van afvalverwijdering of hergebruik van afval.
2. Het NIMOS zal zorg dragen voor programma's om het hergebruik of de recycling van afval te bevorderen.
3. Het NIMOS kan de opschoning van bestaande afvalstortplaatsen verplichten, alsook de controle op afvalverwijderingsactiviteiten uitoefenen en toezien op de nazorg van gesloten afvalstortplaatsen.

Gevaarlijke stoffen

Artikel 29

1. Het NIMOS stelt bij beschikking vast:
  - a. welke stoffen als gevaarlijk voor het milieu kunnen worden beschouwd;
  - b. welke gevaarlijke stoffen verboden worden;
  - c. welke procedure gevolgd moet worden bij de invoer, uitvoer, veilige opslag, behandeling, het transport, gebruik en het ontdoen van deze gevaarlijke stoffen.

2. Voor elke activiteit of elk proces waarbij een ingevolge lid 1 van dit artikel als gevaarlijk beschouwde stof wordt opgeslagen, behandeld, gebruikt of verwerkt, is er een door het NIMOS afgegeven vergunning voor gevaarlijke stoffen nodig.
3. Het NIMOS zal een register bijhouden van de op grond van dit artikel verstrekte vergunningen; het register zal ter inzage liggen voor het publiek.

Artikel 30

1. Het NIMOS is bevoegd een persoon of rechtspersoon die een terrein, een pand, een voertuig of vaartuig bezit of beheert waarop of waarin een contaminant of afval of gevaarlijk stof wordt opgeslagen, gebruikt of vervoerd, te verplichten een rampbestrijdingsplan op te stellen.
2. Elk in lid 1 van dit artikel bedoeld rampenbestrijdingsplan dient onder andere gedetailleerd uiteen te zetten de tegenmaatregelen die getroffen moeten worden in geval van een lekkage of accidentele ontsnapping, vrijlating van de contaminant of van het afval of van de gevaarlijke stof, en de stappen die genomen moeten worden om het milieu naderhand te rehabiliteren. Dit plan wordt door het NIMOS goedgekeurd.
3. Ingeval bedoelde lekkage of accidentele vrijlating zich voordoet is de persoon of rechtspersoon die het pand, het voertuig of het vaartuig waarop of waarin het incident heeft plaats gehad, bezit of beheert, gehouden het rampenbestrijdingsplan ten uitvoer te leggen en bij het NIMOS terstond melding te doen voor gevaarlijke stoffen van het incident.
4. Indien de persoon of rechtspersoon verzuimt of weigert tegenmaatregelen te treffen bij het optreden van een incident is het NIMOS bevoegd de noodzakelijke maatregelen te treffen op kosten van de persoon of rechtspersoon.

Milieu Audits

Artikel 31

1. Het NIMOS stelt richtlijnen en procedures vast voor het verrichten van milieu audits en stelt de omstandigheden vast waarin of waaronder dergelijke audits moeten worden uitgevoerd en de maatregelen die het NIMOS kan treffen met betrekking tot de resultaten van dergelijke audits.
2. Audit resultaten dienen te worden gerapporteerd aan het NIMOS.
3. De richtlijnen en procedures genoemd in lid 1 van dit artikel zullen bij staatsbesluit worden vastgesteld.

Monitoren en Coördineren

Artikel 32

Onverminderd het bepaalde bij of krachtens deze wet of andere wettelijke regelingen is het NIMOS belast met het monitoren en coördineren van activiteiten betreffende milieuverontreiniging.

Bezwaar en Beroep

Artikel 33

1. Degene die rechtstreeks in zijn belang wordt getroffen door een krachtens deze wet genomen besluit, kan daartegen schriftelijk bezwaar indienen bij de Directeur van het NIMOS.
2. Het bezwaar als bedoeld in lid 1 van dit artikel wordt ingediend binnen een maand nadat het gewraakte besluit ter kennis is gebracht van belanghebbende.
3. Op een bezwaar als bedoeld in lid 1 van dit artikel wordt binnen één maand na datum van indiening.
4. Indien de termijn, genoemd in lid 3 van dit artikel, is verstreken staat voor belanghebbende op een door hem ingediend bezwaar als bedoeld in lid 1 van dit artikel schriftelijk beroep open bij de Nationale Milieu Autoriteit.
5. Het beroep als bedoeld in de lid 4 van dit artikel wordt ingediend binnen een maand na het verstrijken van de in lid 3 bedoelde termijn.
6. Op het beroep als bedoeld in de lid 4 van dit artikel wordt beslist binnen één maand na de datum van indiening.

HOOFDSTUK VIII

Vaststelling milieudelicten en strafbepalingen

Artikel 34

1. Milieudelicten zijn overtredingen van voorschriften gesteld bij of krachtens deze wet en de hierna te noemen wettelijke regelingen:
  - a. Agrarische wet (G.B. 1937 no. 53, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1986 no. 28);
  - b. Anchylostoomwet (G.B. 1917 no. 80, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1980 no.116);
  - c. Balatawet (G.B. 1914 no. 51, zoals laatstelijk gewijzigd bij G.B.1955 no. 25);
  - d. Bauxietwet (G.B. 1919 no. 76, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1980 no. 116);
  - e. Begrafeniswet (G.B. 1926 no. 117, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2007 no. 91);
  - f. Besluit Mijnbouwinstallaties (S.B. 1989 no. 38);
  - g. Besmettelijke ziekte wet (G.B. 1953 no. 137, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1980no. 116);
  - h. Bestrijdingsmiddelenwet (G.B. 1972 no. 151, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B.2005 no. 18);
  - i. Bijzondere concessiewet (G.B. 1947 no. 181);

- j. Boorwet (G.B. 1952 no. 93);
- k. Bouwwet (G.B. 1956, no. 30, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2010 no. 27);
- l. Bruynzeelwet (G.B. 1947 no. 181);
- m. Concessiewet (G.B. 1907 no.34);
- n. Decreet ecologische omstandigheden in woongebieden (S.B. 1980 no. 68 zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1980 no. 121);
- o. Decreet Havenwezen (S.B. 1981 no. 86);
- p. Decreet MCP (S.B. 1984 no. 14)
- q. Decreet Mijnbouw (S.B. 1986 no. 28, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1997 no.44);
- r. Wet Bedrijven en Beroepen (S.B. 2017 no. 40);
- s. Hinderwet (G.B. 1930 no.64, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2001 no. 63);
- t. Jachtwet (G.B. 1954 no. 25, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1997 no. 33);
- u. Leprawet (G.B. 1960 no. 37, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1980 no. 116);
- v. Melkverwerkingswet (G.B. 1959 no. 39);
- w. Muskietenbestrijdingswet (G.B. 1952 no. 9);
- x. Natuurbeschermingswet (G.B. 1954, no. 26, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1992no. 80);
- y. Petroleumwet (S.B. 1991 no. 7, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2001 no. 58);
- z. Plantenbeschermingswet (G.B. 1965 no. 102, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1980 no. 116);
- aa. Planwet (G.B. 1973 no. 89)
- bb. Politiestrafwet (G.B. 1915 no. 77, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1990 no. 24);
- cc. Slachtverbodwet (G.B. 1945 no. 28);
- dd. Stedebouwkundige wet (G.B. 1972 no. 96, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2002no. 72);
- ee. Uitvoerverbodswet (G.B. 1935 no. 105);
- ff. Uitvoerwet landbouw, tuinbouw en bosbouwproducten (G.B. 1936 no. 77);
- gg. Vaccinatie decreet (S.B. 1983 no. 50);
- hh. Viskeuringswet (S.B. 2000 no. 107);
- ii. Visstandbeschermingswet (G.B. 1961 no. 44, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1981no. 45);
- jj. Vleeskeuringwet (G.B. 1961 no. 45, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1986 no. 71);
- kk. Voedingsmiddelenwet (G.B. 1953 no. 134, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1980 no. 116);

- ll. Waterleidingwet (G.B. 1938 no. 33);
- mm. Waterschapswet (G.B. 1932 no. 32, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2007 no. 28);
- nn. Wet Bestrijding Dierziekten (G.B. 1954 no. 23);
- oo. Wet Bosbeheer (S.B. 1992 no. 80);
- pp. Wet Goederenverkeer (S.B. 2003 no. 58, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2004 no. 121);
- qq. Wet houdende bepalingen tot wering van besmetting door scheepvaart (G.B. 1907 no. 35);
- rr. Wet houdende maatregelen ter voorkoming en beteugeling van geslachtsziekten (G.B. 1944 no. 31, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1980 no. 116);
- ss. Wet invoer entstoffen (G.B. 1959 no. 72, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1986 no. 70);
- tt. Wet Maritieme Zones (S.B. 2017 no. 41)
- uu. Wet op houtuitvoering belasting (G.B. 1946 no. 118);
- vv. Wet Openbare vervoersmiddelen op openbare wateren (G.B. 1936 no. 1);
- ww. Wet ter voorkoming van aanvaringen op openbare wateren (G.B. 1951 no. 165);
- xx. Wet ter voorkoming van dierziekte (G.B. 1954 no. 23, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 1986 no. 70);
- yy. Wet tot behoud van zeldzame voorwerpen (G.B. 1952 no. 14);
- zz. Zeevisserijwet (SB 1980 no. 44, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2001 no. 120).

2. Na de inwerkingtreding van deze wet zal het opnemen van wettelijke regelingen in de in lid 1 van dit artikel genoemde opsomming telkens bij staatsbesluit geschieden.

Strafbepalingen

Artikel 35

1. Degene die opzettelijk door enigerlei handelen of nalaten verontreiniging, uitputting, of aantasting van het milieu, dan wel van de milieukwaliteit veroorzaakt, teweegbrengt of bevordert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren en een geldboete van de zesde categorie van artikel 40 van het Wetboek van Strafrecht (G.B. 1911 no. 1, z.l.g. bij S.B. 2015 no. 44).
2. Degene aan wiens schuld te wijten is dat door enigerlei handelen of nalaten verontreiniging, uitputting, of aantasting als bedoeld in de artikelen 35 tot en met 40 van het Wetboek van Strafrecht plaatsvindt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en een

geldboete van de vierde categorie van artikel 40 van het Wetboek van Strafrecht, hetzij één van beide straffen.

3. Het opzettelijk overtreden van één der in artikel 34 lid 1 genoemde wettelijke voorschriften, alsmede het plegen van een milieudelict als bedoeld in artikel 44, 45 en 54 dan wel het zich opzettelijk niet houden aan de door het NIMOS in het belang van een duurzame ontwikkeling van het milieu, of de milieuhygiëne gegeven voorschriften wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren en een geldboete van de vijfde categorie van artikel 40 van het Wetboek van Strafrecht, hetzij één van beide straffen.
4. Niet opzettelijke overtreding van één der in artikel 34 lid 1 genoemde wettelijke voorschriften, dan wel aan zijn schuld te wijten is dat de door het NIMOS in het belang van de duurzame ontwikkeling van het milieu, of met betrekking tot de milieuhygiëne gegeven voorschriften niet worden nageleefd, wordt gestraft met een geldboete van de vijfde categorie van artikel 40 van het Wetboek van Strafrecht.
5. De in de leden 1 t/m 3 van dit artikel strafbaar gestelde feiten zijn misdrijven; het in lid 4 strafbaar gesteld feit is een overtreding.

Bijkomende straffen

Artikel 36

1. Onverminderd het daaromtrent bepaalde in de in artikel 34 lid 1 genoemde wettelijke regelingen, kunnen de volgende bijkomende straffen worden opgelegd:
  - a. ontzetting van de rechten, genoemd in artikel 46 van het Wetboek van Strafrecht voor een tijd, de duur der vrijheidsstraf met ten minste twee maanden en ten hoogste vijf jaren te boven gaande of in geval van veroordeling tot geldboete als enige hoofdstraf, voor een tijd van ten minste twee maanden en ten hoogste vijf jaren;
  - b. gehele of gedeeltelijke stillegging van de onderneming van de veroordeelde, waarin het milieu delict is begaan, voor de tijd van ten hoogste een jaar;
  - c. verbeurdverklaring van de voorwerpen waarmee het milieu delict is begaan, ongeacht of deze de veroordeelde toebehoren, met inachtneming van de rechten van belanghebbenden te goeder trouw;
  - d. verbeurdverklaring van voorwerpen en vorderingen, behorende tot de onderneming of inrichting alwaar de veroordeelde het bedrijf uitoefende waarin hij zich aan het milieudelict heeft schuldig gemaakt en:
    - i. die geheel of grotendeels door middel van of uit de baten van het milieudelict zijn verworven;
    - ii. die geheel of gedeeltelijk hebben bijgedragen aan en het voorbereiden en het plegen van het milieudelict;

- iii. waarmee of met behulp waarvan de opsporing van een milieudelict is belemmerd;
  - iv. die tot het begaan en het plegen van het milieudelict zijn vervaardigd of bestemd;
- e. ontzetting van bepaalde rechten of ontzegging van bepaalde voordelen, welke rechten en/of voordelen de veroordeelde in verband met zijn onderneming of inrichting van overheidswege zijn of zouden kunnen worden toegekend, voor een tijd van ten hoogste twee jaren;
  - f. openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak;
  - g. vergoeding van herstel of reinigingswerkzaamheden welke aan het NIMOS noodzakelijk zijn gebleken voor het garanderen van een duurzame verdere ontwikkeling van het milieu.
2. Het recht tot uitvoering van de bijkomende straffen vervalt niet door de dood van de veroordeelde.
  3. Bij toepassing van de in lid 1 van dit artikel onder b en d genoemde bijkomende straffen, blijven de uit de bestaande arbeidsverhoudingen voortvloeiende rechten en plichten onverkort gehandhaafd.

Buitengerechtelijke afdoening, arbitrage

Artikel 37

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 100 van het Wetboek van Strafrecht kan, in geval van een overtreding van artikel 35 lid 4 van deze wet, de verdachte aanbieden binnen een door de vervolgingsambtenaar te bepalen termijn het maximum der geldboete gesteld in de vierde categorie van artikel 40 van het Wetboek van Strafrecht te betalen en de aan verbeurdverklaring onderhevige of voor inbeslagname vatbare goederen of voorwerpen uit te leveren of af te staan, of hun geschatte waarde te voldoen, in welk geval de vervolgingsambtenaar het aanbod niet zal mogen weigeren en het recht tot strafvordering komt te vervallen.
2. De vervolgingsambtenaar kan niettemin tot vervolging overgaan indien de verdachte weigert te voldoen aan één der in lid 1 van dit artikel bedoelde voorwaarden.
3. Het bepaalde in artikel 100 van het Wetboek van Strafrecht is voor zover mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Bindend advies

Artikel 38

1. Iedere verdachte is bevoegd op zijn kosten een vraagstuk met betrekking tot verontreiniging, uitputting of aantasting van het milieu, dan wel in verband met de door het NIMOS gestelde eisen aangaande de milieuhygiëne of de milieukwaliteit, hetzij één van beide, aan een arbitragecommissie voor te leggen, dan wel daaromtrent een bindend advies in te winnen.
2. Indien de verdachte gebruik maakt van één der in lid 1 van dit artikel bedoelde mogelijkheden waardoor de vervolging of verdere vervolging van de beoordeling van het opgeworpen geschilpunt afhangt, zal dit als een prejudicieel geschil de vervolging of verdere vervolging schorsen. Artikel 5 van het Wetboek van Strafvordering is daarbij van overeenkomstige toepassing.
3. De in lid 1 van dit artikel bedoelde arbitragecommissie zal bestaan uit ten minste drie personen, van wie telkens één door de verdachte en één door het NIMOS wordt aangewezen, terwijl zij tezamen een derde persoon als lid aanwijzen. Het in lid 1 van dit artikel bedoelde bindend advies kan slechts worden ingeroepen indien zowel de verdachte als het NIMOS zich met de daartoe aangewezen deskundige of deskundigen kunnen verenigen.
4. Indien de verdachte als gevolg van de gevoerde arbitrage, of het ingebrachte bindend advies geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld, wordt de kostenverdeling tezamen met het gegeven oordeel in het arbitrage rapport, of het bindend advies vastgelegd. Indien de verdachte in het ongelijk wordt gesteld komen de gemaakte kosten geheel te zijnen laste.

Geschillenbeslechting

Artikel 39

1. Onverminderd het bepaalde in artikel 37 is het NIMOS, zo er sprake is van een administratiefrechtelijk of civielrechtelijk geschil, bevoegd in overleg met de bij dit geschil betrokken partij te besluiten, hetzij dit geschil voor te leggen aan een arbitragecommissie, hetzij in onderling overleg andere vormen van geschillenbeslechting te beproeven.
2. De partij in wiens nadeel de uitkomst van de arbitrage of de andere gekozen vorm ter beslechting van het geschil uitvalt, zal als verliezende partij de kosten daarvan dragen. Bij een partieel verlies zullen de kosten naar rato door ieder der partijen worden gedragen.
3. De inrichting en samenstelling van de arbitragecommissie wordt verder bij staatsbesluit vastgesteld.

Maatregelen

Artikel 40

1. De navolgende maatregelen kunnen worden opgelegd:

- a. Onder bewindstelling van de onderneming of inrichting van de veroordeelde waarin het milieu delict is begaan, in geval van een misdrijf, voor de tijd van ten hoogste drie jaren en in geval van een overtreding voor de tijd van ten hoogste twee jaren.
  - b. Het opleggen van een verplichting tot storting van een waarborgsom, in geval van een misdrijf tot een onder de gegeven omstandigheden door een of meer door de rechter benoemde deskundigen vast te stellen bedrag.
  - c. Het opleggen van de verplichting tot voldoening van een geldbedrag ter ontneming van het geschatte wederrechtelijk verkregen voordeel uit een strafbaar feit waaromtrent voldoende aanwijzingen bestaan dat dit voordeel ontstaan is als gevolg van een opzettelijke verontreiniging, uitputting of aantasting van het milieu.
  - d. Het opleggen van een verplichting tot verrichting van hetgeen wederrechtelijk is nagelaten, tenietdoening van hetgeen wederrechtelijk is verricht en verrichting van prestaties tot herstel van de gevolgen van een en ander, alles op kosten van de veroordeelde, voor zover de rechter niet anders bepaalt.
2. Het recht tot tenuitvoerlegging van de in lid 1 van dit artikel onder c en d bedoelde maatregelen vervalt niet door de dood van degene te wiens aanzien zij zijn opgelegd.
  3. De tenuitvoerlegging van een opgelegde maatregel als bedoeld in lid 1 van dit artikel onder b en c tot betaling van de kosten anders dan die ter openbaarmaking, geschiedt op de wijze van de tenuitvoerlegging van de veroordeling tot een geldboete, als bepaald in artikel 500 en volgende van het Wetboek van Strafvordering, met dien verstande dat geen vervangende vrijheidsstraf kan worden toegepast.

Artikel 41

1. De maatregelen vermeld in artikel 40 worden tezamen met de hoofdstraffen opgelegd, behalve in het geval van toepassing van artikel 56 lid 1 van het Wetboek van Strafrecht, met dien verstande dat in dit geval de maatregel bedoeld in artikel 40 lid 1 onder b niet kan worden opgelegd.
2. Ingeval van toepassing van artikel 56 van het Wetboek van Strafrecht kan de tijd, voor welke de maatregel van onder bewindstelling is opgelegd, bij rechterlijk bevel telkens met een jaar worden verlengd.

Artikel 42

1. Bij de uitspraak, waarbij een bijkomende straf als bedoeld in artikel 36 of maatregel als bedoeld in artikel 40 wordt opgelegd, worden voor zover nodig, alle bijzonderheden en gevolgen naar behoefte geregeld, daaronder begrepen bij onderbewindstelling de benoeming van een of meer bewindvoerders.

2. Bij oplegging van een daarvoor in aanmerking komende bijkomende straf als bedoeld in artikel 36 lid 1, kan bovendien worden bevolen dat de veroordeelde de hem van overheidswege ten behoeve van zijn onderneming verstrekte bescheiden inlevert, zijn medewerking verleent bij inventarisatie van in zijn onderneming of inrichting aanwezige voorraden en deze onder toezicht verkoopt.
3. De rechter, die de bijkomende straf of maatregel heeft opgelegd, kan op vordering van het Openbaar Ministerie of op verzoek van de veroordeelde, bij latere beslissing alsnog een regeling geven als vorenbedoeld, dan wel in de gegeven regeling wijziging brengen of terzake een aanvullende regeling geven. De beslissing is met redenen omkleed; zij is niet aan enig rechtsmiddel onderworpen.
4. Bij staatsbesluit kunnen nadere voorschriften worden gegeven ter uitvoering van dit artikel.

Artikel 43

1. Voor zover de rechter niet anders bepaalt, heeft een bewindvoerder, krachtens artikel 36 aangesteld, diezelfde rechten of verplichtingen als de bewindvoerder bedoeld in artikel 517 van het Burgerlijk Wetboek, en kan zonder machtiging geen andere persoon enige daad van bestuur in die onderneming of inrichting verrichten.
2. De beschikking tot onderbewindstelling wordt door de griffier van het gerecht in feitelijke aanleg, dat de beschikking heeft gegeven, openbaar gemaakt in het Advertentieblad van de Republiek Suriname en in een of meer door de rechter aan te wijzen nieuwsbladen.
3. Artikel 16 van de Handelsregisterwet vindt ten aanzien van de bewindvoerder overeenkomstige toepassing.

Artikel 44

1. De rechter bepaalt in zijn uitspraak dat de waarborgsom geheel of gedeeltelijk aan het NIMOS vervalt, bij gebreke van nakoming van de algemene voorwaarde dat de veroordeelde geen milieudelict zal begaan, dan wel bij het niet naleven van de door de rechter gestelde bijzondere voorwaarden.
2. De rechter bepaalt in geval van ontneming van het geschatte wederrechtelijk verkregen voordeel als bedoeld in artikel 40 lid 1 onder c tevens in zijn uitspraak in hoeverre dit voordeel geheel of gedeeltelijk zal toevallen aan het NIMOS dan wel aan het milieufonds.
3. De artikelen 18 lid 2 en lid 3, 19 lid 3 en 20 tot en met 24 van het Wetboek van Strafrecht vinden overeenkomstige toepassing.

Handelingen in strijd met straffen en maatregelen

Artikel 45

Het opzettelijk handelen of nalaten in strijd met een bijkomende straf als bedoeld in artikel 36 lid 1 onder b of e, een maatregel als vermeld in artikel 40, een regeling als bedoeld in artikel 43 of een voorlopige maatregel, dan wel het ontduiken van zodanige bijkomende straf, maatregel, regeling of voorlopige maatregel, is een milieudelict.

Artikel 46

Het opzettelijk, al dan niet door middel van een ander, onttrekken van vermogensbestanddelen aan verhaal of tenuitvoerlegging van een krachtens deze wet opgelegde straf, maatregel of voorlopige maatregel, is een milieudelict.

Artikel 47

1. Rechtshandelingen verricht op grond van het bepaalde in artikelen 45 en 46 zijn nietig.
2. Op de nietigheid kan geen beroep worden gedaan ten nadele van degene, die van de oplegging van de straf, de maatregel of de voorlopige maatregel onkundig was, tenzij hij reden had om het bestaan ervan te vermoeden.
3. Ten aanzien van de echtgenoot, de bloed- of aanverwanten tot in de derde graad, de personen in dienst van degene te wiens laste de straf, de maatregel of de voorlopige maatregel is uitgesproken, wordt aangenomen dat zij reden hebben gehad de oplegging van de straf, de maatregel of voorlopige maatregel te vermoeden, behoudens tegenbewijs.

Aanvullende voorschriften

Artikel 48

Onverminderd hetgeen in voorgaande artikelen is bepaald, kunnen omtrent de in die artikelen geregelde onderwerpen bij of krachtens staatsbesluit aanvullende voorschriften worden gesteld.

HOOFDSTUK IX

Bepalingen betreffende opsporing, vervolging en het treffen van voorlopige maatregelen.

Opsporing

Artikel 49

1. Met de opsporing van feiten strafbaar gesteld bij deze wet zijn, behalve de bij of krachtens artikel 134 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen ambtenaren, tevens belast speciaal daartoe aangestelde milieu controleurs.
2. Bij deze wet worden aangesteld milieu controleurs die belast worden met het opsporen van strafbare feiten welke in deze wet als zodanig zijn genoemd.

3. Nadere voorschriften met betrekking tot de structuur, de titulatuur, de interne hiërarchie de werkwijze van de milieucontroleurs worden bij staatsbesluit vastgesteld.
4. Indien een met de naleving van een der wetten genoemd in artikel 35 lid 1 van deze wet belast overheidsorgaan of functionaris in gebreke is, in geval van milieuverontreiniging, dan wel dreigend gevaar daartoe, de geëigende maatregelen te treffen, is het NIMOS in diens plaats bevoegd die maatregelen te doen nemen door haar milieucontroleurs.

Artikel 50

1. De milieucontroleurs zijn te allen tijde bevoegd om in beslag te nemen, zomede ter inbeslagneming de uitlevering te vorderen van alle goederen met inbegrip van het(lucht)vaartuig of ander vervoermiddel, welke tot ontdekking der waarheid kunnen dienen.
2. De Minister belast met justitiële aangelegenheden kan ten aanzien van de wijze van inbeslagneming nadere voorschriften geven bij staatsbesluit.
3. De milieu controleurs hebben te allen tijde toegang tot alle plaatsen, daaronder begrepen lokalen, opslagplaatsen, erven en woningen waarvan zij op grond van bepaalde feiten en omstandigheden vermoeden dat zich daar goederen bevinden, leidende tot opsporing van de in deze wet strafbaar gestelde feiten. Wordt hen de toegang geweigerd, dan verschaffen zij zich die desnoods met behulp van de sterke arm.
4. De milieu controleurs kunnen te allen tijde inzage vorderen van alle bescheiden en boeken, waarvan zij voor de goede vervulling van hun taak inzage nodig oordelen.
5. In woningen treden zij tegen de wil van de bewoners niet binnen dan voorzien van een algemene of bijzondere schriftelijke last van de vervolgingsambtenaar.
6. Van het binnentreden wordt binnen tweemaal vierentwintig uur proces-verbaal opgemaakt. Daarin wordt mede het tijdstip van binnentreden en van het daarmee beoogde doel melding gemaakt. De opsporingsambtenaren zijn bevoegd zich door hen aangewezen personen te doen vergezellen. In dit geval wordt hiervan in het proces verbaal melding gemaakt.
7. De bloed- en aanverwanten in de rechte linie, die in de zijlinie tot de derde graad ingesloten, de echtgenoot, de vroegere echtgenoot van de persoon te wiens aanzien de gegevens zijn verlangd, alsmede de persoon met wie hij duurzaam feitelijk samenwoont of heeft samengewoond, kunnen zich van het verstrekken van gegevens verschonen. Van die samenwoning moet uit het bevolkingsregister blijken, behoudens tegenbewijs.

Artikel 51

1. De opsporingsambtenaren zijn bevoegd in het belang van de opsporing van goederen, monsters te nemen alsmede die goederen te onderzoeken aan de hand van het gestelde in artikel 50, welke:
  - a. in het openbaar of op een voor het publiek toegankelijke plaats zijn uitgesteld;
  - b. aanwezig zijn op plaatsen waar opsporingsambtenaren krachtens deze wet toegang hebben;
  - c. worden uitgegeven, vervoerd of ter vervoer, invoer, uitvoer of doorvoer aangeboden;
  - d. worden afgeleverd.
2. De houder der goederen is alsdan verplicht de van hem gevorderde medewerking overeenkomstig de aanwijzingen van die ambtenaren en onder hun toezicht te verlenen, vaartuigen of, indien gevorderd, de nodige hulpmiddelen kosteloos te verstrekken.
3. Wordt aan één der in lid 2 van dit artikel vermelde verplichtingen niet voldaan, dan kunnen de opsporingsambtenaren op kosten en risico van de houder in het nodige voorzien.

Artikel 52

1. De opsporingsambtenaren zijn bevoegd in het belang van de opsporing te vorderen, dat de verpakking van goederen wordt geopend, indien en voor zover dit voor het onderzoek noodzakelijk is.
2. Artikel 51 lid 2 en 3, is hier van toepassing.

Artikel 53

1. De opsporingsambtenaren kunnen in het belang van de opsporing vorderen dat bestuurders van vaartuigen of vervoermiddelen deze doen stilhouden en controle toestaan op de naleving van de in artikel 34 lid 1 genoemde wetten en wettelijke regelingen.
2. De opsporingsambtenaren kunnen, indien het belang der controle naar hun redelijk oordeel zulks vordert, ten koste van ongelijk deze vaartuigen en vervoermiddelen naar een nabij gelegen plaats doen overbrengen, lossen of doen lossen, dan wel afladen of doen afladen. Zij kunnen vorderen dat de schipper of de bestuurder ter zake medewerking verleent.
3. Een vordering om stil te houden, controle toe te staan en daarbij medewerking te verlenen, kan ook worden gericht tot personen die goederen vervoeren.
4. De opsporingsambtenaren treffen de maatregelen, welke naar hun redelijk oordeel noodzakelijk zijn teneinde nakoming van een vordering als in dit artikel genoemd te verzekeren.

Artikel 54

1. De Minister belast met justitiële aangelegenheden is bevoegd bij staatsbesluit regelen vast te stellen omtrent de wijze waarop de vorderingen tot staandehouden en doen staandehouden worden gedaan.
2. De Minister belast met justitiële aangelegenheden is tevens bevoegd bij beschikking te bepalen, dat ter verzekering van de richtige opsporing van milieudelicten op openbare land- en waterwegen versperringen worden aangebracht.

Artikel 55

1. Voor zover daarvan niet in deze wet of de in artikel 34 lid 1 genoemde wetten en wettelijke regelingen is afgeweken gelden ten aanzien van de opsporing van milieudelicten, de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering.
2. Het opzettelijk niet voldoen aan een vordering krachtens enig voorschrift van deze wet gedaan door een opsporingsambtenaar is een milieudelict.

Artikel 56

1. Bij het uitoefenen van de bevoegdheid als bedoeld in artikel 51 lid 3 zijn de opsporingsambtenaren bevoegd de in dat artikel bedoelde plaatsen te verzegelen en waar nodig zoveel mogelijk te bewaken.
2. Van deze verzegeling alsmede van de inbeslagneming geven zij onverwijld kennis aan de vervolgingsambtenaar belast met de vervolging van milieudelicten.
3. Bij staatsbesluit kunnen nadere regels worden gegeven omtrent de wijze waarop in geval van verzegeling en in beslagname met de verzegelde of de in beslag genomen goederen of voorwerpen moet worden gehandeld. De te geven regels kunnen zowel betrekking hebben op de wijze van ontzegeling, teruggave of openbare verkoop.

Vervolging

Artikel 57

1. Met het coördineren van de opsporing en de vervolging van alle bij of krachtens deze wet geconstateerde strafbare feiten kan een daartoe speciaal door de Procureur-Generaal bij het Hof van Justitie aangewezen vervolgingsambtenaar worden belast.
2. Van alle door een opsporingsambtenaar geconstateerde in of krachtens deze wet bedoelde milieuovertredingen zal onverwijld proces-verbaal worden opgemaakt.

3. De in lid 2 van dit artikel bedoelde processen-verbaal zullen, vergezeld van de daarbij behorende stukken en voorwerpen van belang voor het onderzoek en met inachtneming van de daarbij vereiste zorgvuldigheid, onverwijld naar in lid 1 van dit artikel bedoelde vervolgingsambtenaar worden overgebracht of verzonden.

Voorlopige maatregelen

Artikel 58

1. Indien tegen een verdachte ernstige bezwaren zijn gerezen en tevens de belangen, welke door het vermoedelijk overtreden voorschrift worden beschermd een onmiddellijk ingrijpen vereisen, is zowel de rechter-commissaris als de vervolgingsambtenaar, ieder voor zover het betreft diens eigen bij wettelijk voorschrift bepaalde verantwoordelijkheid, bevoegd, in alle zaken milieudelicten betreffende zolang de behandeling ter terechtzitting nog niet is aangevangen, de verdachte, naast de speciale in verband met de milieuhygiëne en de milieukwaliteit te treffen maatregelen, bij een te betekenen kennisgeving als voorlopige maatregel te bevelen:
  - a. zich te onthouden van bepaalde handelingen die het beschermde belang kunnen aantasten;
  - b. zorg te dragen, dat de in het bevel aangeduide voorwerpen welke vatbaar zijn voor inbeslagneming opgeslagen en bewaard worden op een plaats in het bevel aangegeven.
2. Op de in lid 1 van dit artikel genoemde bevelen is artikel 40 lid 1 van overeenkomstige toepassing.
3. De in lid 1 van dit artikel genoemde bevelen blijven uiterlijk van kracht totdat de rechterlijke einduitspraak in de zaak waarin zij zijn gegeven onherroepelijk is geworden en verliezen hun kracht door een tijdsverloop van zes maanden.
4. De in lid 1 van dit artikel genoemde bevelen kunnen tussentijds op een door de vervolgingsambtenaar bij aan de verdachte te betekenen kennisgeving worden gewijzigd of ingetrokken of door het gerecht waarin de zaak wordt vervolgd worden gewijzigd of opgeheven. Het gerecht kan dit doen ambtshalve, op de voordracht van de rechter-commissaris met het gerechtelijk vooronderzoek belast of op verzoek van de verdachte die - voorafgaande aan elke beslissing - steeds wordt gehoord, althans behoorlijk daartoe wordt opgeroepen.

Artikel 59

1. Indien tegen de verdachte ernstige bezwaren zijn gerezen en tevens de belangen, welke door het vermoedelijk overtreden voorschrift worden beschermd een onmiddellijk ingrijpen eisen, kan het gerecht in alle zaken milieudelicten betreffende, voor de behandeling ter terechtzitting op vordering van het Openbaar Ministerie, op voordracht van de rechter-commissaris met het gerechtelijk vooronderzoek belast en indien de zaak te

zijner zitting wordt behandeld, mede ambtshalve steeds nadat de verdachte is gehoord, althans behoorlijk opgeroepen, als voorlopige maatregel bevelen:

- a. gehele of gedeeltelijke stillegging van de onderneming of de inrichting van de verdachte, waarin het milieudelict wordt vermoed te zijn begaan;
  - b. onder bewindstelling van de onderneming of inrichting van de verdachte waarin het milieu delict vermoed wordt te zijn begaan;
  - c. ontzetting van bepaalde rechten of ontzegging van bepaalde voordelen, welke rechten of voordelen de verdachte in verband met zijn onderneming of inrichting van overheidswege zijn of zouden kunnen worden toegekend;
  - d. dat de verdachte zich onthoudt van bepaalde handelingen die het beschermde belang kunnen aantasten;
  - e. dat de verdachte ervoor zorg draagt, dat in het bevel aangeduide voorwerpen, welke vatbaar zijn voor inbeslagneming, opgeslagen en bewaard worden ter plaatse, in het bevel aangegeven.
  - f. Op bovengenoemde bevelen is artikel 40 lid 1 van overeenkomstige toepassing.
2. De in lid 1 van dit artikel genoemde bevelen blijven uiterlijk van kracht totdat de rechterlijke eindspraak in de zaak waarin zij zijn gegeven onherroepelijk is geworden en verliezen hun kracht door een tijdsverloop van zes maanden.
  3. De in lid 1 van dit artikel genoemde bevelen kunnen door het gerecht, waarvoor de zaak wordt vervolgd, eenmaal met ten hoogste zes maanden worden verlengd, gewijzigd of opgeheven. Het gerecht kan dit doen ambtshalve, op voordracht van de rechter commissaris met het gerechtelijk vooronderzoek belast, op vordering van het Openbaar Ministerie of op verzoek van de verdachte, die vooraf steeds wordt gehoord, althans behoorlijk daartoe wordt opgeroepen.
  4. Bij toepassing van het bepaalde in lid 1 onder a vindt artikel 36 lid 3 overeenkomstige toepassing.

Artikel 60

1. Van de in artikel 58 en 59 bedoelde rechterlijke bevelen en beschikkingen kan het Openbaar Ministerie binnen drie dagen na dagtekening daarvan en de verdachte binnen drie dagen na de betekening in beroep komen bij het Hof van Justitie.
2. De in artikelen 58 en 59 bedoelde bevelen en beschikkingen zijn terstond uitvoerbaar. Zij worden onverwijld aan de verdachte betekend.

Algemene delegatiebepaling

Artikel 61

Onverminderd de bepalingen van deze wet waarin een staatsbesluit is voorgeschreven, kunnen ter zake de uitvoering van de in deze wet geregelde onderwerpen, nadere regels bij of krachtens staatsbesluit worden vastgesteld.

HOOFDSTUK X Overgangsbepalingen

Artikel 62

1. Zaken betreffende overtreding van de voorschriften, genoemd in artikel 34 van deze wet, welke, op het tijdstip van de inwerkingtreding van deze wet bij een Kantonrechter of het Hof van Justitie aanhangig worden afgedaan volgens de op dat tijdstip geldende regelen.
2. De in artikel 34 genoemde wettelijke voorschriften voorkomende strafbepalingen, welke afwijken van het bepaalde in artikel 35 blijven in dit geval buiten toepassing.
3. Indien de in artikel 34 genoemde wettelijke voorschriften bepalingen bevatten, welke afwijken van het bepaalde bij of krachtens deze wet blijven deze bepalingen eveneens buiten toepassing.

Slotbepalingen

Artikel 63

1. Deze wet kan worden aangehaald als de "Milieuwet".
2. Zij wordt in het Staatsblad van de Republiek Suriname afgekondigd.
3. Zij treedt in werking met ingang van de dag volgende op die van haar afkondiging.

Gegeven te Paramaribo, de.....

DESIRE .D. BOUTERSE

WET van .....,
Houdende vaststelling van
regels voor duurzaam milieumanagement
(Milieuwet)

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMEEN

Een belangrijke stap voor de ontwikkeling van het internationale milieurecht en milieubeleid is gezet op de VN-Conferentie inzake Milieu en Ontwikkeling (UNCED) in 1992 te Rio de Janeiro. Tijdens deze conferentie zijn door een groot aantal landen, waaronder de Staat Suriname, twee documenten aanvaard, de "Rio Declaration on Environment and Development" (Verklaring van Rio) en Agenda 21. De Verklaring van Rio wordt algemeen beschouwd als het basisdocument, waarin de uitgangspunten voor het toekomstige internationale milieurecht zijn vastgelegd. Sinds de aanneming van de Rio Verklaring heeft Suriname meerdere multilaterale milieuverdragen geratificeerd. Het Klimaatverdrag (*UN Framework Convention on Climate Change*), het Biodiversiteitsverdrag (*Convention on Biological Diversity*) en het verdrag betreffende Landdegradatie (*Convention to Combat Desertification*) zijn hiervan enkele. Ook heeft Suriname meerdere verdragen geratificeerd die betrekking hebben op chemicaliën, zoals het Basel verdrag betreffende grensoverschrijdend transport van gevaarlijke stoffen en afval, de Stockholm Conventie betreffende Persistente Organische Verontreinigers en het Rotterdam verdrag over de Procedure voor bepaalde Chemicaliën en Pesticiden in de Internationale Handel. Recent is het Minamata Verdrag betreffende Kwik ook tot stand gekomen. Ook hier heeft de Staat Suriname zich gecommitteerd tot het implementeren van de verdragsbepalingen op nationaal niveau.

De Rio Verklaring bevat wat heden ten dage gezien wordt als de grondbeginselen van het Milieurecht. Beginselen zoals het voorzorgsbeginsel, het beginsel van de vervuiler betaalt en het beginsel van milieueffectrapportage zijn op internationaal niveau verankerd in meerdere verdragen en hebben in vele gevallen zelfs de status verkregen als algemeen beginsel van het internationaal recht (*General principle of international law*), een van de primaire rechtsbronnen van het Internationaal Publiekrecht. Deze beginselen hebben voor Suriname als richtinggevend gewerkt bij de totstandkoming van deze wet.

Enkele beginselen die als richtlijn hebben gefungeerd bij het samenstellen van deze wet zijn:

- *Het beginsel van Openbaarheid, Participatie en Rechtsbescherming*

Dit beginsel heeft de strekking de betrokkenheid van de burgers bij de besluitvorming rond het milieu te initiëren. Het gaat daarbij zowel om de participatie bij de besluitvorming, als om de rechtsbescherming tegen besluiten. Openbaarheid van milieugegevens zijn een noodzakelijke voorwaarde voor een doelmatige inspraak en rechtsbescherming. Dit beginsel wordt daarom als één van de grondbeginselen van het milieurecht beschouwd. De achtergrond hiervan is onder andere dat de leefomgeving van de mens zodanig wordt aangetast, dat zelfs zijn meest fundamentele rechten niet kunnen worden uitgeoefend. De burger heeft daarom een eigen sterk belang bij de besluitvorming die zijn milieu betreft. Ten tweede kan milieubeleid alleen succesvol zijn als daarvoor breed draagvlak bij de bevolking bestaat. "Verinnerlijking" is hier het sleutelwoord. Door burgers te betrekken bij het besluitvormingsproces kan deze verinnerlijking vergroot worden en kan aan burgers de gelegenheid gegeven worden om aan de eigen verantwoordelijkheid voor het milieu invulling te geven. Een derde reden om het belang van participatie en rechtsbescherming te benadrukken is gelegen in de eigen aard van het milieurecht. Het gaat hier om de bescherming van stemloze belangen, die echter wel een eigen intrinsieke waarde vertegenwoordigen, ook wanneer deze belangen niet direct de levenssfeer van individuele personen betreffen.

- ***Het voorzorgsbeginsel***

Volgens dit beginsel moet het milieubeleid niet alleen gericht zijn op het herstel van milieuverontreiniging en het afweren van milieugevaarlijke situaties, maar ook op het voorkomen dat die milieubelastende situaties kunnen ontstaan. Volgens de formulering in de Verklaring van Rio, houdt het in dat maatregelen om milieuverontreiniging te voorkomen niet mogen worden uitgesteld om de enkele reden dat er nog geen wetenschappelijke zekerheid bestaat over de milieueffecten van een bepaalde activiteit. De ratio is dat voorkomen moet worden dat maatregelen uitgesteld worden totdat volledige wetenschappelijke zekerheid bestaat over milieugevolgen van de betreffende activiteit. Als dat moment is aangebroken kan de schade reeds van dien aard zijn dat herstel niet meer mogelijk is.

- ***Het beginsel van "de vervuiler betaalt"***

Aan dit beginsel ligt het economisch uitgangspunt ten grondslag, dat het gebruik maken van natuurlijke grondstoffen, van water en lucht, geld kost. Deze kosten waren in het verleden niet of nauwelijks terug te vinden in de prijs van de producten. Lang groeide het besef dat elke menselijk inspanning om tot regulering, monitoring en managing van het milieu gebeuren te komen, te gering zou kunnen blijken om zodanige maatregelen te treffen dat verontreiniging, dan wel negatieve beïnvloeding, van het milieu onder controle zal kunnen worden gehouden. De milieukosten kunnen op verschillende manieren zichtbaar worden: door heffingen op het gebruik van grondstoffen en energie, door belasting te heffen op lozing van afvalwater, de afgifte van afvalstoffen of de uitstoot van stoffen in de lucht, door milieuvergunningen of door het betalen van aangerichte schade aan de natuur. Behalve deze negatieve prikkels (duurder maken van milieu onvriendelijke activiteiten of producten), dragen ook positieve financiële prikkels (goedkoper maken van milieuvriendelijke activiteiten en producten) bij aan internalisering van milieukosten.

- ***Milieu en Planning***

Het sectorale milieubeleid dat tot nu toe is gevoerd, doet conflicten ontstaan omdat het onvoldoende op elkaar is afgestemd. De bedoeling van de beleidsformulering en planning zoals opgenomen in deze wet is om te komen tot harmonisatie van het tot nu toe gevoerde sectorale milieubeleid (vanuit de verschillende ministeries). Het krachtens deze wet geformuleerde milieubeleid zal moeten dienen als belangrijk vertrekpunt voor de cross sectorale planning.

• *Beginsel van Milieu Effecten Analyse*

Volgens de Verklaring van Rio zal de MEA als nationaal instrument door de staten moeten worden gehanteerd in de besluitvorming over voorgestelde projecten die mogelijk belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu kunnen hebben. Middels deze wet wordt het NIMOS in staat gesteld een MEA te vorderen. Internationaal wordt de MEA als het belangrijkste instrument gebruikt voor het voorkomen van onherstelbare aantasting van het milieu. Een MEA moet worden uitgevoerd alvorens een beslissing genomen wordt over het al dan niet uitvoeren van bepaalde activiteiten. Het is een instrument dat valt onder de preventieve maatregelen die een land kan nemen ter bescherming van hun milieu.

In de onderhavige ontwerp wet is het streven er oprecht en eerlijk op gericht het milieu met de uiterste zorgvuldigheid en behoedzaamheid te (doen) behandelen. Dit wetsproduct bevat daarom ook regels die een gezonde en duurzame ontwikkeling van het milieu en de staat Suriname moeten garanderen. Naast de grondregel, voorkomen is beter dan genezen, wordt daarom rekening gehouden met de drie eerder genoemde beginselen. Mede hierdoor is het mogelijk geworden een wettelijk product te vervaardigen, waarin naast expertise en ervaring ook inspraak een rol heeft gespeeld.

Deze wet zal echter geen volledige uiteenzetting kunnen zijn van alle regels die moeten gelden voor het duurzaam beheer van het milieu. Deze wet dient ter vaststelling van het kader waarbinnen het duurzaam beheer zal plaatsvinden. Het is daarom ook een raamwet. Nadere regels ter vaststelling van verdere uitvoering van de bepalingen in deze wet zullen daar waar genoemd door lagere wetgeving worden uitgevoerd.

II. TOELICHTING OP DE HOOFDSTUKKEN

In **hoofdstuk I** worden de algemene bepalingen die op basis van de wet eenduidig moeten worden gehanteerd nader toegelicht. De strekking van deze begrippen is bedoeld om de uitleg van de artikelen duidelijker tot uiting te doen komen.

Hoofdstuk II handelt over het Milieubeleid en de Nationale Milieu Structuur van Suriname. Milieuzorg is een primaire taak van de overheid. Artikel 6 onder g van de Grondwet bepaalt dat de Staat condities zal scheppen en bevorderen, welke nodig zijn voor de bescherming van de natuur en voor het behoud van de ecologische balans. Om deze zorgfunctie van de Staat zo efficiënt en effectief mogelijk uit te voeren zijn er institutionele structuren vereist. Sedert 1985 worden in Suriname milieuaangelegenheden in breder verband besproken door lokale milieudeskundigen. Genoemd kunnen worden het Symposium Milieubeleid in 1985, het Seminar Milieu en Ontwikkeling in 1990, bijeenkomsten van de Commissie Landenrapport

UNCED 1992, de workshop Milieu en Duurzame Ontwikkeling in 1993, de workshops ten behoeve van het National Environmental Action Plan 1996 en aanneming van de Rio Verklaring 1992 welke beschouwd wordt als het basisdocument waarin de uitgangspunten voor het toekomstige internationale milieurecht zijn vastgelegd. Ook in recente jaren is het milieubeleid en de coördinatie en uitvoering daarvan een belangrijk onderdeel geweest van de verschillende Ontwikkelingsplannen.

De milieugerelateerde taken werden uitgevoerd door verschillende sector ministeries zonder dat er een goede coördinatie was van milieuactiviteiten, wat niet bevorderlijk was voor de totstandkoming van een geïntegreerd milieubeleid. Steeds weer werden aanbevelingen gedaan voor de instelling van een coördinerend, adviserend en uitvoerende milieu instituut. Als uitvloeisel van deze talrijke discussies is de overheid in 1997 gestart met het opzetten van een milieumanagement structuur. Voor het implementeren van deze milieumanagement structuur moest het milieubeleid worden geïnstitutionaliseerd. Dit gebeurde met de instelling van de Nationale Milieuraad (afgekort NMR) bij Presidentieel besluit van 29 November 1997 (PB no.017/97). De NMR werd belast met het verlenen van bijstand aan de regering van de Republiek Suriname door middel van het adviseren omtrent het voorbereiden van het milieubeleid en het uitvoeren van de controle bij de uitvoering daarvan. Tevens is in dit Presidentieel Besluit vastgesteld dat de NMR haar werkzaamheden zal doen uitvoeren middels het op te richten Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname (afgekort NIMOS). Ter uitvoering van het bepaalde werd op 15 maart 1998 (S.B. 1998 no. 82) de stichting NIMOS opgericht als uitvoeringsorgaan van de Nationale Milieuraad.

Hoewel er reeds in 1997 en 1998 aanzetten zijn gegeven voor het opzetten van milieu structuren en er belangrijk werk verzet is door deze milieu-instituten m.n. de Nationale Milieu Raad en het Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname, was de aanwezigheid van een centraal overheidsorgaan als drager van milieubeleid onmisbaar. Dit heeft geleid in het jaar 2002 tot de instelling van het Ministerie van Arbeid, Technologische Ontwikkeling en Milieu (ATM). Vanuit Milieu Sectie, vanaf 2011 het Directoraat Milieu, moest voornamelijk de voorbereiding en coördinatie van milieubeleid plaatsvinden. Echter is het vanwege de fragmentatie van milieubeleid en beleidsmaatregelen welke gekoppeld zijn aan een aantal ministeries met milieugerelateerde taken het nooit gelukt om tot een integraal milieubeleid te geraken. Derhalve is besloten om milieu tot een hoger niveau te tillen zodat het boven alle Ministeries met milieugerelateerde taken is gepositioneerd. In 2015 zijn de milieutaken van het ministerie van ATM overgeheveld naar het ministerie van Binnenlandse Zaken ten behoeve van het Kabinet van de President alwaar de Nationale Milieu Autoriteit (voorheen bekend als Coördinatie Milieu) is belast met deze taken.

Vanwege de overlappende taken van de NMR, het NIMOS en het NBM is de nationale milieu structuur recentelijk aangepast. Voorts bestaat de nationale milieu structuur uit een beleidsorgaan en een technisch uitvoerend orgaan respectievelijk de Nationale Milieu Autoriteit en het NIMOS; de NMR houdt op te bestaan.

Bij presidentiële resolutie No. 6102/18 d.d. 06 november 2017 is een Milieu Ambassadeur aangesteld die de President moet adviseren ter zake het te voeren milieubeleid.

Vanwege het belang van het hebben van een balans tussen nationale ontwikkeling en milieubescherming is het thema “Milieu” in het Nationaal Ontwikkelings Plan 2017-2021 opgenomen als vijfde ontwikkelingspijler. In dit milieubeleid wordt bijzondere aandacht geschonken aan de duurzame ontwikkelingsgedachte, waarbij er sprake is van een evenwicht tussen nationale ontwikkeling en bescherming van het milieu. In dit beleid staat de mens centraal, hetgeen betekent dat duurzame condities dienen te worden geschapen voor welvaart en welzijn voor de huidige en komende generaties. Dit beleid is voorts gericht op het behoud van Suriname’s positie als “net sink” voor de opname van broeikasgassen. Hiertoe wordt een stappenplan opgezet om, in lijn met onze internationale committeringen, de reeds geringe uitstoot van broeikasgassen verder te verminderen. Tevens beoogt dit beleid het verkrijgen van financiële compensatie voor de levering van ecologische diensten aan de wereldgemeenschap als bosrijkste land ter wereld. Het uiteindelijke doel is Suriname in staat te stellen weerstand te bieden aan de uitdagingen van een veranderend klimaat, de mogelijkheden aan te grijpen voor “climate compatible development” en het aantrekken van klimaatfinanciering.

Hoofdstuk III handelt over de zorgplicht. Bescherming van het milieu door de overheid is hierbij de hoofddoelstelling van de wetgever. De symboolfunctie van de zorgplicht heeft als uitgangspunt dat milieuzorg een eigen verantwoordelijkheid van bedrijven is. Het gaat hier om symboolwetgeving in positieve zin: levend recht dat de basis vormt voor en alle ruimte geeft aan communicatie tussen betrokken actoren. De norm geeft aan dat milieuzorg een eigen verantwoordelijkheid voor een ieder is en ligt aldus ten grondslag aan zelfregulering in het bedrijfsleven.

In **Hoofdstuk IV** Milieuplanning zijn zaken opgenomen die moeten leiden tot het vaststellen van een Nationaal Milieubeleidsplan voor Suriname. Van belang voor het vaststellen van dit plan is de betrokkenheid van verschillende ministeries en instanties met milieugerelateerde taken. Een *conditio sine qua non* voor het vaststellen van het beleidsplan is het uitbrengen van een *State of the Environment Report*. Dit rapport dient als basis voor het formuleren van op wetenschappelijke data gebaseerd beleid. Een hechte samenwerking op dit stuk tussen de verschillende ministeries is noodzakelijk.

Hoofdstuk V en **hoofdstuk VI** belichten respectievelijk de activiteiten die in het kader van de ontwikkeling van ons land worden ontplooid en die mogelijke effecten op het milieu kunnen hebben. Verder wordt aangegeven dat milieu effecten worden vastgesteld aan de hand van wetenschappelijk onderzoek en de feitelijke situatie. Publieke participatie is bij het doen van een MEA (milieu effecten analyse) een belangrijke vereiste, vanwege de effecten die activiteiten op de leefomgeving, met inbegrip van de aanwezige flora en fauna, kunnen hebben. Daarbij zijn technische deskundigheid en het verkrijgen en verschaffen van de noodzakelijke informatie afkomstig van relevante personen en instanties van eminent belang. Tevens wordt

in hoofdstuk V aandacht besteed aan milieuverontreiniging en de te treffen maatregelen ter voorkoming daarvan met inbegrip van te verlenen milieuvergunningen en rehabilitatie van aangetaste gebieden. Het vaststellen van contaminanten met hun grenswaarden en procedures voor de rehabilitatie van verontreinigde gebieden zal geschieden na gedegen wetenschappelijk onderzoek en op basis van wat er internationaal geldt.

In hoofdstuk VII wordt aangegeven dat door het NIMOS normen en procedures vastgesteld zullen worden voor de behandeling van afval, hergebruik en de recycling alsmede de verwerking van afval. Het NIMOS stelt voorschriften vast voor de omgang met gevaarlijke stoffen. Het NIMOS is belast met het monitoren van activiteiten ter voorkoming van milieuverontreiniging.

Ook hier geldt dat voor het vaststellen van normen en procedures dit zal geschieden na gedegen wetenschappelijk onderzoek en op basis van wat er internationaal geldt.

In hoofdstuk VIII en hoofdstuk IX wordt er aandacht besteed aan de milieudelicten. Het strafrecht wordt binnen het kader van de milieuwet als *ultimum remedium* gehanteerd. Als milieu delict wordt in deze wet beschouwd, elk misdrijf of elke overtreding van een in het kader van het milieu gegeven wettelijk voorschrift. De nadruk wordt voornamelijk gelegd aan het voorkomen van de milieuschade, dus de fase voorafgaand aan plegen van een strafbaar feit, omdat de schade aan het milieu toegebracht in vele gevallen onherstelbaar of erg kostbaar is. De nogal zware strafbedreiging opgenomen in deze wet, die op zich ook een preventieve werking heeft moet vooral dienen ter voorkoming van het plegen van strafbare feiten. Daarbij moet in het oog worden gehouden, dat een op te leggen zware straf naar anderen toe een speciaal preventief karakter draagt.

De bijkomende straffen en de te treffen maatregelen, waarbij de laatste ook in de preventieve fase kunnen worden opgelegd, zijn mede bedoeld om het strafrechtelijke effect te vergroten en als zodanig psychologisch nut te hebben. Maar ook ter voorkoming van verdere verontreinigingsactiviteiten zijn ze van betekenis. Niet alleen stillegging en intrekking van de vergunning, maar ook bijvoorbeeld overname van het verontreiniging veroorzakende bedrijf zijn hier van betekenis.

Ook buitengerechtelijke afdoening komt aan de orde wanneer het probleem middels een transactie boete kan worden afgedaan, dan wel wanneer er sprake is van arbitrage of bindend advies. Het afdoen middels het betalen van een transactie boete kan al dan niet gepaard gaan met beslaglegging en het voldoen aan door de vervolgingsambtenaar in overleg met het NIMOS te stellen voorwaarden. Dit zal alleen plaatsvinden bij lichtere vergrijpen. Arbitrage en bindend advies zijn zaken die ook kunnen opkomen indien er een meningsverschil bestaat omtrent een bepaalde interpretatie van het NIMOS, dan wel er sprake is van een door het NIMOS opgelegde verplichting of sanctie. Voorkomen van verdere verontreiniging, dan wel het voorkomen van activiteiten die tot verontreiniging of verdere verontreiniging van het milieu kunnen leiden, liggen in het verlengde van de preventie.

De voorlopige maatregelen van artikel 57 en volgende zijn uiteraard bij dreigend gevaar zeer effectief en werken als zodanig ook preventief. Milieu controleurs zijn met de opsporing van strafbare feiten als ook met het naleven van de bepaalde, ten behoeve van het milieu gestelde,

voorwaarden belast. De kwaliteit welke van hen wordt verwacht alsmede de bijzondere tact en effectiviteit bij hun optreden inzake aangelegenheden het milieu betreffende, vragen om een speciale opleiding van deze functionarissen. Naast de limitatieve opsporingsbevoegdheden welke zijn vastgelegd in deze wet, gelden ook de algemene opsporingsbevoegdheden opgenomen in het Wetboek van Strafvordering. Het coördineren van de opsporing en de vervolging van alle bij of krachtens de wet geconstateerde feiten, worden in deze wet in handen gesteld van speciaal daarmede belaste, maar ook daartoe opgeleide Officier(en) van Justitie. Dit ter wille van de eenheid, de efficiëntie en de effectiviteit in geval van milieuverontreinigende calamiteiten en feiten. Als beroepsinstantie van in eerste aanleg door de rechter genomen beslissingen is het Hof van Justitie aangewezen.

III. ARTIKELSGEWIJZE BEHANDELING

Artikel 3

voor een effectieve en efficiënte aanpak van milieuvraagstukken is het van belang om een goed functionerend nationaal milieu structuur op te zetten zodat het voor alle actoren binnen het nationaal milieu gebeuren duidelijk is wat de nationale milieu structuur is en wat de bevoegdheden zijn van de organen binnen de nationale milieu structuur. De milieu structuur voor Suriname bestaat uit een Beleidsorgaan en een technisch uitvoerend orgaan respectievelijk het Nationaal Bureau voor het Milieu (NBM) en het NIMOS.

Artikel 4

Dit artikel geeft enerzijds aan dat de Nationale Milieu Autoriteit zorg moet dragen voor het ontwikkelen van het wettelijk en institutioneel kader ten behoeve van het nationaal milieubeleid en de management daarvan en anderzijds dat het NIMOS het instrument van de overheid is dat moet toezien op de adequate naleving en uitvoering van bepalingen in de Milieuwet. Onder voorkomen van milieuverontreiniging moet worden verstaan de activiteiten die het NIMOS onder andere zal verrichten in het kader van de zorgplicht (artikel 6), het doen van aanbevelingen ten behoeve van het nationale milieubeleid (artikel 13) en het uitvoeren van de Milieu Effecten Analyses (artikelen 16 t/m 20) in de Milieuwet. Onder activiteiten van het NIMOS met betrekking tot monitoren van milieuverontreiniging vallen de activiteiten die ondernomen worden ter uitvoering van de bepalingen binnen de Milieuwet m.b.t. verontreiniging (artikel 21 t/m 25), rehabilitatie (artikel 26), het vaststellen van normen en procedures bij het behandelen van afval en gevaarlijke stoffen (artikel 27 t/m 33) en het opsporen van milieudelicten (artikel 34 t/m 47).

Artikel 6

De zorgplicht is omschreven als een "vrij algemeen geformuleerde tot de burger gerichte (zorg) verplichting die een bepaalde verantwoordelijkheid van de burger markeert waarvan het de bedoeling is om deze te handhaven. De aandacht van de wetgever voor de zorgplicht lijkt aanvankelijk vooral ingegeven door een behoefte in de praktijk aan een algemeen geformuleerd

vangnet om te kunnen optreden tegen ernstige vormen van milieuvervuiling die niet "afgedekt" zijn door concretere wettelijke regels.

Artikel 7

In dit artikel worden de contouren van het Nationaal Milieubeleidsplan aangegeven. Lid 2 bevat een opsomming van de minimale punten die in het Nationaal Milieubeleidsplan dienen te worden opgenomen. Deze kunnen worden aangevuld indien dit nodig geacht wordt. De informatie welke, onder andere, in de Status van het Milieu Rapport is opgenomen zal een goede voedingsbodem zijn voor het maken van het milieubeleid.

Artikel 8

Het Nationaal milieubeleidsplan, dat gekoppeld is aan de regeerperiode van de Regering, wordt vastgesteld voor een periode van vijf jaar. Het plan is in principe een dynamisch document, met momenten voor evaluatie waarbij alle verantwoordelijke actoren worden betrokken, die waar nodig kunnen resulteren in het bijstellen van de planning of het opvoeren van de uitvoeringscapaciteit. Het regeringsbeleid van de Republiek Suriname wordt vastgesteld in het Ontwikkelingsplan (OP) en is uitgewerkt in diverse beleidsnota's van de ministeries. Aan alle beleidsgebieden en sub-beleidsgebieden is voor de overzichtelijkheid, maar meer nog voor monitoringsdoeleinden een activiteiten matrix toegevoegd voorzien van de minimale indicatoren voor toetsing van het beleid. Het OP dient daarom als vertrekpunt bij het vaststellen van het Nationaal Milieubeleidsplan.

Met het oog op het vaststellen van nationale termijndoelstellingen en het propageren van continuïteit van beleid kan het beleidsplan verlengd worden met ten hoogste twee jaar. De mogelijkheid tot verlenging van het milieubeleidsplan met ten hoogste twee jaar moet gezien worden als een overgangperiode om te voorkomen dat er een abrupt einde komt aan de uitvoering van projecten of activiteiten in dat kader.

Artikel 9

Aangezien de meeste ministeries binnen hun taakstelling een milieugerelateerde taak hebben zal het milieubeleidsplan in samenwerking met hen en andere actoren z.a. de Districtscommissarissen, de Inheemsen en de Marrongemeenschappen en andere functionele groeperingen worden vastgesteld.

Artikel 11 lid 1:

Voor de formulering van milieu programma's is de participatie van relevante stakeholders van eminent belang. Relevante stakeholders in dit kader kunnen onder andere zijn: ministeries, Niet

Gouvernementele Organisaties, internationale organisaties, Community Based Organisaties en de private sector.

Lid 2

Deze milieuprogramma's zijn bedoeld om onder meer activiteiten te beschrijven die noodzakelijk zijn om het Nationaal Milieubeleidsplan uit te voeren.

Lid 4

Een evaluatierapport is noodzakelijk om de continuïteit van de milieuprogramma's te waarborgen. Hierdoor bestaat de mogelijkheid tot het bijsturen van de milieuprogramma's door onder andere het verlenen van technische en financiële assistentie bij de voortgang van de activiteiten opgenomen in het milieuprogramma.

Artikel 12

De Districtscommissaris is verantwoordelijk voor het opstellen van een districtsmilieuprogramma voor de 43 activiteiten van zijn district. Dit zal geschieden in samenwerking met relevante actoren binnen het district w.o. de werkmensen, het bedrijfsleven, gemeenschapsorganisaties et. Het districtsmilieuprogramma is afgestemd op het Nationaal Milieubeleidsplan.

Het opstellen van een districtsmilieuprogramma waarbij de milieuomstandigheden van het betreffende district in kaart zijn gebracht heeft als resultaat dat op effectieve wijze financiële middelen beschikbaar kunnen worden gesteld. De districtsmilieuprogramma's moeten ook mede worden gezien in het kader van invulling geven aan de decentralisatiegedachte. De betrokkenheid van de bevolking van de districten wordt gestimuleerd waardoor zij zelf een bijdrage kunnen leveren bij het formuleren en uitvoeren van hun districtsmilieuprogramma's.

Artikel 13

Het Rapport betreffende de Status van het Milieu is een rapport waarin de status van het milieu in een bepaalde periode wordt beschreven. Het doel van dit rapport is om belangrijke informatie over de staat waarin het milieu verkeerd weer te geven. Er zal onder andere gekeken worden naar de huidige toestand, de druk op het milieu en de drijfveren van die druk. Het rapport maakt relevante en nuttige informatie beschikbaar voor de overheid teneinde weloverwogen besluiten te kunnen nemen over het milieubeleid en -beheer op nationaal en lokaal niveau. Verder krijgt hiermee ook het publiek toegang tot accurate, *up-to-date* informatie over de toestand van het Surinaams milieu.

Op langere termijn zal dit leiden tot:

-

toegenomen bewustzijn onder beleidsmakers en het publiek, van de status en de gevolgen van de toestand van het Surinaams milieu en de druk hierop, en

-
-

weloverwogen besluiten betreffende milieubeheer die leiden tot meer duurzaam gebruik en doeltreffende instandhouding van natuurlijk potentieel.

•

Teneinde de bovenstaande doelen te bereiken zal het rapport en de onderliggende aanvullende materialen vrij beschikbaar voor beleidsmakers en anderen die behoefte hebben aan relevante, betrouwbare en nuttige informatie over het Surinaams milieu.

Artikel 14

Dit artikel benadrukt de noodzaak om van de internationale ontwikkelingen op de hoogte te blijven en de gemaakte afspraken in internationaal verband na te komen. Suriname heeft verscheidene milieu verdragen geratificeerd w.o. het Klimaatverdrag, Biodiversiteitsverdrag, Verdrag van Wenen. Teneinde te voldoen aan de internationale verplichtingen voortvloeiende uit de verschillende geratificeerde verdragen zullen wetgevings- en beleidsmaatregelen geïnitieerd en geïmplementeerd moeten worden in samenwerking met de verschillende actoren en stakeholder. Dit artikel benadrukt de noodzaak die bestaat op internationaal gebied om het milieu te beschermen en de gemaakte afspraken in internationaal verband na te komen.

Artikel 15

Het milieufonds zal mede als bron van inkomsten moeten dienen teneinde de uitvoering van de activiteiten die gericht zijn op het beschermen van het milieu van Suriname, te kunnen garanderen. Het fonds zal financiële middelen reserveren voor maatregelen die getroffen moeten worden in het kader van onder andere onderhoud, beheer en bescherming van het milieu alsook milieubewustzijn activiteiten. Zo zal in geval ingrijpen wordt vereist bij een calamiteit, direct over middelen moeten kunnen worden beschikt indien urgent te treffen maatregelen kosten met zich meebrengen. Verder zijn de middelen van het Milieu Fonds ook ten behoeve van onderzoek voor het beschermen, conserveren van en duurzaam gebruiken van het milieu, hieronder kan dus ook onderzoek over klimaatverandering kunnen worden meegenomen.

Artikel 16 lid 1:

Bij staatsbesluit worden de activiteiten opgesomd die mogelijke effecten kunnen hebben op het milieu op basis van onder andere de schaal, de bedrijfsprocessen/activiteiten, de duur van de activiteiten. Enkele voorbeelden van activiteiten waarvoor een MEA vereist kan zijn, zijn onder andere het opzetten van een inrichting voor de productie van elektriciteit, de aanleg van een haven, aanleg van infrastructurele werken, het aanleggen van transmissielijnen, het opzetten van mijnbouwbedrijven, bosbouwprojecten.

Indien een persoon, rechtspersoon of overheidsorgaan voornemens is een activiteit uit te voeren welke valt onder de categorie activiteiten aangewezen bij het staatsbesluit, zal een MEA moeten worden gemaakt welke aan het NIMOS zal moeten worden aangeboden ter goedkeuring.

Lid 2

Het betreft activiteiten die op zichzelf of in combinatie met bestaande of geplande projecten schade kunnen berokkenen aan het milieu, de zogenoemde cumulatieve milieueffecten. Bij het bepalen van de milieueffecten kunnen onder andere de volgende criteria in overweging worden genomen:

- a. de tijdsduur en geografische grenzen van het projectgebied;
- b. de interacties tussen de milieueffecten van het project en die van andere projecten;
- c. de mogelijkheid tot rehabilitatie van het milieu.

Lid 3:

In Suriname zijn er een groot aantal kleine en middelgrote bedrijven, waarvan de activiteiten wel enige invloed kunnen hebben op het milieu, maar waarvoor geen MEA vereist is. Om toch ervoor te waken dat deze bedrijven de milieukwaliteit niet aantasten, of ervoor te zorgen dat de aantasting minimaal blijft, zal het NIMOS milieuvoorschriften vaststellen. Deze voorschriften zullen onderdeel zijn van de milieuvergunning die krachtens art. 36 zal worden verstrekt.

Lid 4 en 5

Het vergunningverstrekken overheidsorgaan ontvangt de vergunningsaanvraag en stuurt een kopie naar het NIMOS ter behandeling. Het NIMOS zal aan de hand van vastgestelde criteria en procedures nagaan als een milieu effecten analyse vereist is. Indien een milieu effecten analyse vereist is zullen de resultaten van deze analyse worden vastgelegd in het milieu effecten rapport. Het NIMOS zal op basis van haar deskundigheid (intern en/of extern) de MER beoordelen en haar besluit delen met de vergunningverlenende instantie. Het eindoordeel kan een van de volgende zijn: een afkeuring, een goedkeuring of een voorwaardelijke goedkeuring zijn. Bij het laatste zal het NIMOS voorwaarden hechten aan de uitvoering van de activiteit. Na positieve beoordeling van het MER (milieu effecten rapport) zal de activiteit van start kunnen gaan. Het MER heeft tot doel aan te geven hoe zowel de potentiële negatieve milieu effecten als de bezorgdheden van de betrokken stakeholders op dusdanige wijze worden aangepakt dat het NIMOS kan beslissen of de gevolgen acceptabel zijn en het project van start kan gaan.

Artikel 17:

Na goedkeuring van het MER zal het NIMOS voorwaarden vaststellen om te garanderen dat elk geconstateerd nadelig milieueffect wordt verminderd of afgezwakt. Deze voorwaarden worden verstrekt aan het vergunningverstrekken orgaan die ze opneemt in haar vergunning.

Lid 3

De beslissing van het NIMOS om de activiteit geen voortgang te laten hebben is steeds afhankelijk van de vraag in welke mate sprake is van nadelige gevolgen voor het milieu ten gevolge van de activiteit en van de vraag in hoeverre de nadelige effecten kunnen worden voorkomen of beperkt. Het NIMOS zal geen goedkeuring verlenen indien er sprake is van een zodanige mate van schade aan het milieu waarbij zelfs door het stellen van maatregelen de schade aan het milieu niet voorkomen of beperkt kan worden. De vergunningverlenende instantie dient zich ervan bewust te zijn dat voortgang van een afgekeurde activiteit

verre gaande gevolgen kan hebben. Ook in dergelijke situaties zal het beginsel van de vervuiler betaalt worden gehanteerd.

Artikel 18:

In het kader van een integrale milieuplanning is het van belang dat nationale plannen, beleid en programma's afgestemd zijn op elkaar en geen negatieve gevolgen hebben voor het milieu. Een Strategische Effecten Analyse (SEA) kan bijdragen aan de verbetering van de gevolgen van een plan of programma voor het milieu, of de bijdrage ervan aan duurzame ontwikkeling te vergroten. De kosten van beschermende maatregelen voor het milieu kunnen worden verminderd en tegelijkertijd wordt het bereiken van andere doelstellingen of een keuze tussen alternatieven mogelijk gemaakt. In de voorbereidende fase van een plan of programma is het makkelijker om elementen te verwijderen die ongewenste milieueffecten kunnen hebben.

Een SEA focust zich op voorgenomen beleid, plannen of programma's van de overheid. De SEA is geen technische studie, zoals de MEA, maar is meer gericht op het toetsen van het beleid aan strategische milieudoelen die het land zichzelf gesteld heeft.

Een SEA wordt gevorderd voor alle overheidsbeleidsplannen en overheidsprogramma's:

- a) die voorbereid worden voor diverse sectoren zoals landbouw, bosbouw, visserij, energie, industrie, vervoer (transport), afvalstoffenbeheer, waterbeheer, toerisme, ruimtelijke ordening of grondgebruik;
- b) waarvoor, gelet op het mogelijk effect op het milieu, een beoordeling vereist is.

Het eisen van een SEA is niet alleen afhankelijk van de omvang van het projectgebied, maar ook van de aanzienlijke milieueffecten, welke het plan of programma kan hebben.

De SEA heeft als doel te voorzien in een hoog milieubeschermingsniveau en bij te dragen tot de integratie van milieuoverwegingen in de voorbereiding en vaststelling van overheidsbeleid, -plannen en -programma's, met het oog op de bevordering van duurzame ontwikkeling. Dit wordt bewerkstelligd door zorg te dragen dat bepaalde plannen en programma's die aanzienlijke effecten op het milieu kunnen hebben aan een milieubeoordeling worden onderworpen. Het garandeert dat reeds tijdens de voorbereiding en vóór de vaststelling van plannen en programma's rekening wordt gehouden met de effecten van de uitvoering van die plannen en programma's.

Artikel 19:

Voor het waarborgen van de instandhouding en de bescherming van het milieu kan het noodzakelijk zijn dat ten behoeve van een voorgesteld ontwikkelingsproject het NIMOS een MEA vordert. Hiervoor zullen er criteria, procedures en vereisten worden vastgesteld.

Artikel 18 voorziet in de mogelijkheid om bij staatsbesluit het volgende vast te stellen:

- a. de criteria en procedures waaraan het NIMOS een activiteit, overheidsbeleidsplan of – programma kan toetsen teneinde na te gaan indien een MEA gepleegd moet worden. Voor de toetsing zal door de projectindieners informatie verschaft moeten worden ten aanzien van onder andere de ligging van de locatie, grootte van het project, een beschrijving van het project, identificatie van de mogelijke effecten op het milieu;
- b. de richtlijnen die gevolgd moeten worden om het onderzoeksgebied te bepalen waarbinnen de MEA moet worden uitgevoerd. Hierbij kan gedacht worden aan het verzamelen van data m.b.t. de bodemgesteldheid, ecosystemen, flora en fauna, de locatie;
- c. de vereisten waaraan een MER moet voldoen:
  - een beschrijving van de voorgenomen activiteit;
  - een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, alsmede van de te verwachten effecten op het milieu;
  - een beschrijving van de maatregelen ter vermindering van de nadelige milieueffecten en een monitoringsplan;
- d. de minimale vereisten voor personen die de MEA zullen uitvoeren. Belangrijk is de deskundigheid van de groep mensen welke de MEA zullen uitvoeren, waarbij de deskundige minimaal een BSc graad moet hebben, 5 jaar werkervaring op dat specifieke gebied;
- e. de procedures voor publieke participatie bijv. het identificeren van relevante stakeholders en belanghebbenden uit de gemeenschap vooral degenen die zich binnen de locatie van de activiteit bevinden, het vastleggen van de visie en bezorgdheid van deze stakeholders in de MEA en daar rekening mee te houden, ter inzage legging van het MER;
- f. de criteria en procedures voor het bestuderen van het MER waardoor het NIMOS in staat wordt gesteld om het MER te toetsen naar de juistheid en volledigheid;
- g. het beschrijven van alternatieven die de nadelige gevolgen voor het milieu zoveel mogelijk beperken voor het matigen van de nadelige milieueffecten door de projectindieners. Tevens zal een monitoringsplan beschreven moeten worden voor het controleren van de voorspelde milieueffecten;
- h. de door de projectindieners te betalen administratiekosten en te vorderen kosten die het NIMOS maakt in verband met het evalueren van het MER bijvoorbeeld als externe deskundigheid ingeroepen moet worden, bij publieke consultaties et.

Artikel 20:

Het NIMOS heeft toegang tot informatie gerelateerd aan een Milieu Effecten Rapport, voor zover die in het bezit is van de overheidsinstanties, behalve wanneer er sprake is van informatie die in het belang van de nationale veiligheid niet kan worden verstrekt. In deze gevallen zal door de President van de Republiek Suriname toestemming verleend mogen worden tot het verstrekken van de vertrouwelijke informatie.

Artikel 21:

het NIMOS geeft aan, na gedegen wetenschappelijk onderzoek, welke stoffen als contaminanten worden aangewezen bijvoorbeeld kwik, cyanide of asbest. Met betrekking tot deze milieuverontreinigende stoffen worden ook de concentratie grenswaarden aangegeven d.w.z. een verontreinigende stof moet in een bepaalde hoeveelheid voorkomen om als milieuverontreinigend te worden aangeduid.

het NIMOS stelt normen vast met betrekking tot het produceren of het vrijkomen van contaminanten in het milieu door machines en apparatuur zoals verbrandingsovens en schoorstenen, diesel generatoren et. Na het invoeren van dergelijke normen zal er een redelijke termijn moeten worden toegestaan voor de aanpassing, verandering of vervanging van dergelijke machines of apparaten.

Artikel 22 lid 1:

De milieuvergunning vormt een belangrijk reguleringsinstrument dat is gekoppeld aan het storten of vrijlaten of uitstoten van een contaminant op of in de bodem, het water of in de lucht in hoeveelheden of concentraties. De vergunning wordt vrijwel altijd onder voorwaarden verleend. De voorwaarden in de vergunning moeten het belang van de bescherming van het milieu rechtvaardigen.

Lid 2

In de milieuvergunning zullen de condities worden opgenomen waaronder het storten of vrijlaten of uitstoten van een contaminant op of in de bodem, het water of in de lucht zal plaatsvinden. Bij het ontbreken van nationale normen kan het NIMOS vergelijkbare normen aannemen. Met vergelijkbare normen worden niet alleen bedoeld internationaal geldende normen, maar ook normen welke in een vergelijkbaar land en onder een vergelijkbare situatie of omstandigheid ook voor Suriname van toepassing kunnen zijn.

Lid 3

In dit artikel wordt de verontreiniging boven de normen toegestaan door middel van een ontheffing. De ontheffing zal slechts verstrekt worden door het NIMOS ingeval de vergunningaanvrager uitputtend kan aantonen dat er geen ander alternatief is met andere woorden als het gaat om een onvoorziene situatie dan wel een overmachtsituatie. het NIMOS zal van geval tot geval nagaan als een ontheffing verleend kan worden. De feiten en omstandigheden van het geval zullen hier een doorslaggevende rol vervullen.

De monitoring hiervan is van groot belang. Deze monitoring zou in samenwerking met andere instanties kunnen gebeuren afhankelijk van de aard van de zaak. Het is van belang te

beseffen dat een ontheffing een extra belasting legt op het milieu, gezien deze ontheffing een tijdelijke verontreiniging boven de norm toestaat. Er zijn echter acute situaties denkbaar waarbij een dergelijke ontheffing de enige mogelijkheid zijn om ergere calamiteiten te voorkomen. Echter kan door prudente milieumanagement deze calamiteiten voorzien worden en tijdig daarop worden ingespeeld waardoor een dergelijke ontheffing niet nodig is.

Meerdere ontheffingen voor een bedrijf kan gezien worden als een sein dat een dergelijk bedrijf niet in staat is haar milieumanagement plannen goed uit te voeren. Indien mocht blijken dat nalatigheid ten grondslag ligt aan meerdere ontheffingen bij een bedrijf moet de vraag gesteld worden of er hier geen sprake kan zijn van een milieudelict ingevolge deze wet of een strafbaar feit ingevolge het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 23 lid 1:

Elke persoon of rechtspersoon die bij en na de inwerkingtreding van deze wet activiteiten ontplooit waardoor een contaminant wordt geproduceerd hebben de plicht om het NIMOS, binnen een vastgestelde termijn, daarvan in kennis te stellen.

Lid 2:

Om inzicht te krijgen in de verontreinigde gebieden en de historie van de bodem, lucht en water te kennen, is het bijhouden van een register van belang. Een verontreinigd gebied is de locatie waar verontreinigd is door menselijke of natuurlijke handelingen. Dit kan zijn een fabriek, een waterweg, de bodem in een bepaald gebied et.

Artikel 24:

Dit artikel voorziet dat er een redelijke termijn verleend wordt aan personen of bedrijven om hun bestaande activiteiten of processen aan te passen om aan de voorgeschreven normen te kunnen voldoen.

Zulks een overgangsartikel is niet onbekend in ons rechtssysteem. Ook die personen of bedrijven, die vanwege één of andere reden niet verplicht zijn te voldoen aan de vastgestelde normen moeten gereguleerd worden voor een goede en eerlijke uitvoering van de wet. Het redelijk termijn wordt bepaald samen met belanghebbende en de betrokken overheidsinstanties.

Artikel 25:

In dit artikel worden de personen of rechtspersonen aansprakelijk gesteld voor het herstellen, reinigen van de plaatsen en het milieu welke door hen verontreinigd zijn vóórdat de wet inwerking is getreden. Het gaat hier niet om het strafbaar stellen, maar om het verantwoordelijk stellen van personen of rechtspersonen voor het betalen van de opruimings- c.q. herstelkosten. De aansprakelijkheid voor het verontreinigde deel wordt van geval tot geval bepaald door het NIMOS. Dat personen of rechtspersonen activiteiten ontplooiden onder een vergunning ontslaat hen niet van de verantwoordelijkheid en legt de

aansprakelijkheid van eventuele vervuiling nog altijd bij de vervuiler. Het principe van de vervuiler betaalt is ook hier van toepassing.

Artikel 26 lid 1:

Door het NIMOS worden procedures vastgesteld voor het herstellen van een aangetast gebied. Activiteiten die plaatsvinden in de bosbouw, mijnbouw, visserij en landbouw sector kunnen bijdragen tot achteruitgang van de kwaliteit van het milieu. Maar ook natuurverschijnselen zoals zware regen, heftige rukwinden, kustafkalving, et. kunnen ook bijdragen aan de achteruitgang van de kwaliteit van het milieu. Veelal is het niet mogelijk deze aangetaste gebieden terug te brengen in de oude staat. Echter zal het NIMOS met gebruikmaking van de internationaal aanvaarde standaarden en procedures, normen vaststellen ter bescherming van het milieu, het herstel of het opnieuw bruikbaar maken van het gebied.

Lid 2:

Indien het gebied zodanig aangetast blijkt te zijn dat het niet meer bruikbaar is of een gevaar vormt voor de welvaart en het welzijn van de mens kan het NIMOS dit gebied tot nader orde afsluiten in samenspraak met relevante actoren, totdat deze wederom gebruikt kan worden. Hierbij kan er een onderscheid gemaakt worden tussen gebieden die blijvend of tijdelijk aangetast zijn. Een dergelijk oordeel zal slechts gegeven kunnen worden na wetenschappelijk onderzoek over het betreffende gebied. Bij een blijvende aantasting zal de aantasting van dien aard moeten zijn dat, met de huidige beschikbare technologieën, herstel niet mogelijk is. Bij de tijdelijke aantasting zal met relevante actoren een plan moeten worden opgesteld om te komen tot herstel van het gebied.

Artikel 27:

Het is nog steeds de verantwoordelijkheid van het Ministerie belast met de vuilophaal en verwerking in Groot Paramaribo voor het verlenen van een vergunning voor de vuilophaal- en verwerking in Paramaribo. Het Ministerie belast met het regionaal bestuur is verantwoordelijk voor de vuilophaal- en reinigingsdiensten in de andere districten.

Ter voorkoming van de negatieve effecten op mens en milieu zal het NIMOS regels voor het behandelen van afval vaststellen.

Onder behandelen van afval wordt in ieder geval verstaan: alle activiteiten met betrekking tot het in ontvangst nemen (inzamelen), bewaren (tijdelijk opslaan), nuttig toepassen (weder gebruik, recycling), verhandelen, geven aan een ander, bemiddelen bij het beheer (overdracht) en het verwijderen (verwerken) van afval.

Voor een richtige en juiste behandeling van afval zal het NIMOS normen en procedures vaststellen ten behoeve van vergunningen die worden verstrekt aan personen of rechtspersonen die bedrijfsmatig afval wensen te behandelen.

Artikel 28:

Ter bescherming van het milieu en de volksgezondheid kan het NIMOS onder andere de invoer of uitvoer van afval verbieden. Tevens kan het NIMOS het gebruik van afval, welke schadelijk is voor het milieu en de gezondheid van de mens, verbieden. Verder kan het NIMOS voorzieningen treffen voor het opschonen van afvalstortplaatsen en het promoten van het recyclen van afval.

Artikel 29:

het NIMOS stelt de stoffen vast die als gevaarlijke stoffen voor het milieu kunnen worden beschouwd en de te volgen procedures bij het behandelen van deze stoffen. Als gevaarlijke stoffen worden aangemerkt stoffen of mengsels van stoffen die eigenschappen bezitten die schadelijk zijn voor mens en milieu. Elke persoon of rechtspersoon die een activiteit of proces zal uitvoeren m.b.t. deze gevaarlijke stoffen is verplicht daartoe een vergunning aan te vragen bij het NIMOS. Met betrekking tot procedures voor de invoer en uitvoer van deze gevaarlijk stoffen zijn er ook internationale verplichtingen waaraan de Staat Suriname zich dient te houden op basis van het verdrag van Bazel. Dit verdrag regelt de internationale procedures voor de invoer en uitvoer van gevaarlijk afval. Bij het vaststellen van nationale procedures zullen de internationale procedures ook meegenomen worden.

het NIMOS zal een dergelijke vergunning verstrekken onder algemene voorwaarden welke door haar zullen worden vastgesteld. Voor belangstellenden wordt van de verstrekte vergunningen een register bijgehouden door het NIMOS.

Artikel 30:

In dit artikel worden personen of rechtspersoon verplicht gesteld een rampenbestrijdingsplan samen te stellen voor eventuele rampen die de bevolking en het milieu kunnen treffen. Dit rampenbestrijdingsplan zal volgens een door het NIMOS aangegeven format worden opgesteld. In een rampenbestrijdingsplan worden maatregelen opgenomen ter voorkoming en bestrijding van deze rampen. Tevens wordt bij deze rampen de te volgen gedragslijn aangegeven. Er zijn reeds bestaande instanties in Suriname die belast zijn met het coördineren van de aanpak van rampen. Bij de goedkeuring van het rampenbestrijdingsplan zal het NIMOS advies opvragen van de relevante bestuursorganen, instellingen en organisaties.

Een ramp kan onder andere optreden bij een lekkage of toevallige uitvloeijing van een contaminant, afval of gevaarlijke stof in het milieu. Indien zulks het geval is dient de persoon of rechtspersoon het NIMOS onmiddellijk in kennis stellen van deze ramp. Indien na onderzoek blijkt dat er maatregelen getroffen moeten worden kan het NIMOS de gemaakte kosten verhalen op de persoon of rechtspersoon die verantwoordelijk is voor de ramp met andere woorden het principe van de vervuiler betaald wordt hier dan toegepast.

Artikel 31:

Een milieu audit is een instrument dat een systematische, gedocumenteerde, periodieke en objectieve evaluatie omvat van de wijze van functioneren van het bedrijf, van het beheersysteem en van de werkwijzen die voor de milieubescherming bedoeld zijn.

het NIMOS stelt in dit kader procedures en richtlijnen vast voor het verrichten van milieu audits alsmede met betrekking tot de omstandigheden waaronder een dergelijke audit moet worden uitgevoerd. Deze omstandigheden kunnen zijn: bedrijfsrust, optimale aanwezigheid van personeel, normale operatie, et. het NIMOS zal de audits niet zelf uitvoeren maar zal wel de randvoorwaarden bepalen waarbinnen de audit moet gebeuren. De milieu audit geeft een uitgebreid beeld van de milieu status van het bedrijf.

Na afronding van de audit wordt het NIMOS op de hoogte gebracht van de resultaten. Aan de hand van de resultaten kan het NIMOS de nodige maatregelen treffen. De maatregelen kunnen variëren van het stellen van een termijn waarbinnen het bedrijf zijn bedrijfsvoering in overeenstemming met de milieuwet dient aan te passen.

De Milieu Audit moet los gezien worden van certificering volgens internationaal ingestelde standaarden. De audit is een additionele toetsing van het NIMOS om de 'milieu status' van een bedrijf vast te stellen. Deze kan gezien worden als een extra controle op het bedrijf. Een dergelijke audit kan dan inspelen op de vastgestelde tekortkomingen en die aanpakken. De richtlijnen en procedures, zoals de frequentie van zo een audit en de punten die aan de orde komen, zullen bij staatsbesluit worden vastgesteld.

Artikel 32:

Dit artikel vereist een bijzondere alertheid van het NIMOS en belast haar daartoe met het op de voet volgen van activiteiten die schade aan het milieu zouden kunnen toebrengen. De monitoring zal geschieden middels samenwerking met vergunningverstrekkende organen en instanties die reeds monitoringstaken hebben. het NIMOS zal in deze erop moeten toezien dat de door haar gestelde milieuvoorwaarden en/of milieuvoorschriften, in de vergunningen verstrekt door het NIMOS en andere vergunningverstrekkende overheidsorganen, worden nageleefd.

Artikel 33:

Bezwaar en beroep zijn rechtsmiddelen die in het algemeen tegen een krachtens deze wet genomen beslissing kunnen worden ingesteld door de in het ongelijk gestelde partij wiens belangen zijn geschaad. Het schriftelijk bezwaar kan in eerste instantie worden ingesteld bij de directeur van het NIMOS. Indien de in het ongelijk gestelde partij niet tevreden is met het besluit van de directeur kan men in beroep gaan bij de Nationale Milieu Autoriteit.

Artikel 34:

In dit artikel wordt aangegeven wat onder een milieudelict moet worden verstaan. Hieronder vallen, naast de in deze wet opgenomen nieuwe delicten en overtredingen, ook die delicten

welke krachtens een bestaande wettelijke regeling als zodanig moeten worden beschouwd. Het artikel krijgt hierdoor een coördinerend karakter. De wettelijke regelingen welke thans nog aan dit artikel toegevoegd kunnen worden dan wel na de inwerkingtreding van deze wet tot stand komen, worden dan vervat in een staatsbesluit.

Artikel 35:

Dit artikel creëert een nieuwe strafbepaling in verband met het overschrijden van de toelaatbare verontreiniging en het storten, vrijlaten of het laten ontsnappen van verontreinigende stoffen. Bij het berechten daarvan zal rekening worden gehouden met de mate van schuld en/of opzet bij het begaan van het delict. Concreet wordt in dit artikel strafbaar gesteld hij die in strijd met de toelaatbare normen een verontreinigende stof of afval of een gevaarlijke stof in het milieu stort, vrijlaat of toestaat dat deze ontsnapt waardoor het milieu verontreinigd wordt. Ook indien een persoon in strijd handelt met de algemene voorwaarden welke zijn opgenomen in een aan hem verstrekte milieuvergunning of een door het overheidsorgaan verstrekte vergunning welke tot gevolg heeft verontreiniging, uitputting of aantasting van het milieu, begaat een milieudelict strafbaar gesteld bij artikel 49 van deze wet.

Het is duidelijk dat bij milieudelicten het van belang is dat vooral onherstelbare situaties worden voorkomen. Het repressieve karakter is wel nodig omdat de milieudelicten zo een ernstig karakter dragen en schadelijk kunnen zijn voor de totale mensheid. Anderzijds dienen de strafbepalingen ook door de hogere strafbedreiging preventief te werken.

In dit artikel is uitgegaan van een vrij hoge strafbedreiging in die gevallen waar er sprake is van een opzettelijke gedraging. De bedoeling is eerst dan straf op te leggen wanneer er geen plaats meer is voor maatregelen die de veroorzaakte verontreiniging, uitputting of aantasting van het milieu kunnen opheffen. De straf is dus hier weer bedoeld als ultimum remedium.

Uiteraard kan de rechter wanneer hij daartoe termen aanwezig acht, gebaseerd op de ernst van het gepleegde delict naast het opleggen van een maatregel ook nog een der straffen van artikel 35 toe passen. Het eerste en derde lid richten zich tegen het opzettelijk plegen van het daar bedoelde handelen of nalaten.

Lid 2 bevat de culpose vorm of schuldvorm van de in lid 1 bedoelde dodeluze of opzet vorm. Lid 4 stelt strafbaar de niet opzettelijke overtreding alsmede de niet culpose vorm van milieudelicten zoals genoemd in artikel 34. Hier geldt de normale overtreding die anders dan de dodeluze en culpose vorm geen misdrijf opleveren. Schuld in dit lid slaat op grove schuld.

Artikel 36:

Naast de hoofdstraffen in artikel 35 genoemd is sprake van de zogenoemde bijkomende straffen die een vrij ingrijpend karakter hebben. De rechter moet naast vermogensstraffen ook kunnen beschikken over de middelen om het functioneren van het bedrijf en de vermogenspositie van de veroordeelde meer of minder ingrijpend aan te tasten. Om hierin te voorzien, geeft artikel 36 een gevarieerd stelsel van bijkomende straffen.

Lid 1 onder a

De ontzetting van rechten zoals bedoeld in artikel 46 Wetboek van Strafrecht zullen bij de toepassing in de praktijk de uitoefening van bepaalde beroepen betreffen. De ontzetting van de uitoefening van een bepaald beroep kan een aanvaardbaar alternatief bieden voor de stillegging van het bedrijf van de veroordeelde. Dit zal vooral spelen wanneer op grond van sociale en/of economische overwegingen (... de belangen van de in dienst van de veroordeelde zijnde personen) de rechter beslist dat de laatstgenoemde straf niet in aanmerking komt.

Lid 1 onder b

De stillegging van de onderneming van de veroordeelde, waar het milieu delict is begaan, is een zeer ingrijpende bijkomende straf. Het is daarom ook te beschouwen als een uiterst redmiddel, dat geen toepassing vindt waar met minder ingrijpende middelen kan worden volstaan en zal dus vooral uitgesproken worden in die gevallen waarin van recidive sprake is.

De stillegging kan worden opgelegd ongeacht de vorm van deelneming. De veroordeelde hoeft geen eigenaar te zijn in de juridische zin des woords; voldoende is, dat de veroordeelde in de onderneming het bedrijf uitoefende, waarin hij zich aan het milieu delict heeft schuldig gemaakt.

Lid 1 onder c en d

Bij de bestrijding van milieu delicten speelt verbeurdverklaring een zeer belangrijke rol. In de eerste plaats komen voor verbeurdverklaring in aanmerking die voorwerpen, die door middel van het misdrijf zijn verkregen of waarmede het misdrijf opzettelijk is gepleegd; daarbij speelt het eigendomsvraagstuk geen enkele rol. Ook voorwerpen welke tot de onderneming behoren, waar de veroordeelde het bedrijf uitoefende waarin hij zich aan het milieu delict schuldig heeft gemaakt, vallen hieronder. Dit geldt echter slechts wanneer aan één van de opgesomde nadere voorwaarden, als genoemd onder d, is voldaan. Hierbij valt in de eerste plaats te denken aan banksaldi e.d. Ten aanzien van lid 1 onder d sub 1 genoemde voorwaarde moet gesteld worden dat die verworvenheden geenszins altijd rechtstreeks hoeven te zijn; zij omvat ook de verkrijging van zaken, die de veroordeelde met de van het strafbare feit verkregen gelden heeft gekocht.

Voor de ruime bewoording in de aanhef van lid 1 onder d is gekozen om aan te geven, dat ook onder d de eis niet wordt gesteld, dat de onderneming het eigendom van de veroordeelde dient te zijn, wil de rechter deze straf kunnen opleggen.

Lid 1 onder e

Naast een ontzetting zoals genoemd onder a kan de veroordeelde eveneens als bijkomende straf de ontzetting van bepaalde rechten of voordelen, welke in verband met zijn onderneming van overheidswege zijn of zouden kunnen worden toegekend worden opgelegd. Hierbij kan men denken aan vergunningen, ontheffingen, subsidies, belastingvoordelen en in- en uitvoer accijnzen.

Naast de stillegging is voor de iets minder ernstige gevallen van milieu delicten deze bijkomende straf onontbeerlijk, al mag hierbij niet uit het oog worden verloren, dat ook deze straf ten aanzien van de bedrijfsvoering en daarmee ten aanzien van de belangen van derden

(met name werknemers van de veroordeelde) van vrij ingrijpende aard is, zodat deze met de nodige behoedzaamheid dient te worden toegepast.

Lid 1 onder f

Deze bijkomende straf is die van de openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak. Ten aanzien van de wijze waarop deze straf moet worden uitgevoerd, heeft de rechter volledige vrijheid. Overigens blijft ten aanzien van milieu delicten het bepaalde van artikel 54 van het Wetboek van Strafrecht onverkort van toepassing.

Lid 1 onder g

Dit is een belangrijke bijkomende straf gezien de mogelijkheid bestaat dat de feiten gepleegd door de veroordeelde zodanige negatieve gevolgen hebben gehad op het milieu dat het NIMOS het van eminent belang acht de gevolgen te herstellen of reinigen. Dit zal niet in alle gevallen mogelijk zijn maar indien het NIMOS, na deskundig onderzoek, vaststelt dat de voorgevallen aantasting van het milieu kan worden hersteld of gereinigd, deze activiteiten ten koste van de veroordeelde zullen plaatsvinden.

Lid 2

Met deze bepaling wordt beoogd, het door de veroordeelde wederrechtelijk genoten voordeel ten laste van zijn nalatenschap wordt gebracht en dientengevolge niet aan zijn nabestaanden ten goede kan komen.

Lid 3

Hierbij is gedacht aan de uit de bestaande arbeidsverhoudingen voortvloeiende rechten en plichten welke ondanks de verbeurdverklaring van voorwerpen, vorderingen of goederen onverkort gehandhaafd blijven

Artikel 37:

Dit artikel geeft een aanzienlijke uitbreiding van de bevoegdheid, die de vervolgingsambtenaar reeds ingevolge het bepaalde van artikel 100 van het Wetboek van Strafrecht had. De aard van milieudelicten en de uitgebreide mogelijkheden tot repressie daarvan in de artikelen 49 /m 60 van deze wet maken het wenselijk, dat ook aan de vervolgingsambtenaar een ruime keuze wordt gelaten met betrekking tot aan de verdachte te stellen voorwaarden.

Krachtens artikel 100 van het Wetboek van Strafrecht kan de vervolgingsambtenaar de volgende voorwaarde stellen: de betaling van een geldsom met of zonder de uitlevering van aan verbeurdverklaring onderworpen goederen of voldoening van de geschatte waarde of afstand van reeds in beslag genomen voorwerpen. Artikel 36 voegt de voldoening van een geldboete met een maximum van de zesde categorie hieraan toe. De voorwaarden zijn ter ontneming van het uit het strafbare feit verkregen geschatte voordeel.

Zoals gesteld in artikel 100 van het Wetboek van Strafrecht zal ook hier de vervolgingsambtenaar het aanbod tot buitengerechtelijke afdoening niet mogen weigeren. Artikel 36 van deze wet geeft aan dat de vervolgingsambtenaar wel tot vervolging over mag gaan indien de verdachte weigert te voldoen aan een van de gestelde voorwaarden.

Artikel 38:

Het is duidelijk dat arbitrage of bindend advies kosten met zich meebrengt. Deze kosten zullen uiteraard door een of meer partijen gedragen moeten worden. Het wordt dezerzijds billijk geacht dat er een kostenverdeling plaatsvindt, indien de verdachte geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld. De verdeelsleutel wordt in het arbitrage rapport of het bindend advies vastgesteld.

Het is billijk dat, wanneer de verdachte in het ongelijk wordt gesteld, de kosten te zijner laste komen. Indien de verdachte gebruik maakt van deze mogelijkheid biedt het bepaalde in lid 2 van artikel 31 de mogelijkheid om dit geschil overeenkomstig artikel 5 van het Wetboek van Strafvordering te beschouwen. Dat wil zeggen dat de normale vervolging of verdere vervolging wordt geschorst totdat een beoordeling van het geschilpunt heeft plaatsgevonden. Hier is sprake van een zogenoemd prejudicieel geschil. De schorsing van de vervolging heeft uiteraard geen invloed op de eventueel getroffen maatregel ter voorkoming van milieuvervuiling.

Artikel 40:

In overeenstemming met de in de Wet Economische Delicten gevolgde gedragslijn zijn in dit artikel een aantal maatregelen opgenomen, welke door de rechter kunnen worden opgelegd. De maatregelen in artikel 41 hebben geenszins tot strekking de toepassing van elders in het strafrecht bekende maatregelen, zoals de terbeschikkingstelling van het bestuur en de plaatsing in een krankzinnigengesticht, uit te sluiten indien de omstandigheden van het geval zodanig zijn, dat die maatregelen naar de regels van het algemene strafrecht in aanmerking zouden kunnen komen. Deze maatregelen dienen krachtens hun aard niet zozeer als afschrikking, teneinde onrechtmatig verkregen voordelen aan de dader te ontnemen.

In dit artikel is gekozen voor de verhaalsmogelijkheid die de artikelen 500 e.v. van het Wetboek van Strafvordering bieden. Nu er geen sprake is van een geldboete, maar van kosten of andere verschuldigde geldsbedragen is de vervangende hechtenis en vervangende vrijheidsstraf als bedoeld in artikel 40 van het Wetboek van Strafrecht uiteraard niet van toepassing.

Lid 1 onder a

De maatregelen van onderbewindstelling vindt toepassing in die gevallen, waarin het sociaal of economisch niet verantwoord wordt geacht tot sluiting van de onderneming van de veroordeelde over te gaan maar anderzijds de huidige leiding van het bedrijf niet acceptabel is. De rechten en verplichtingen van de bewindvoerder zijn nader omljnd in artikel 43 van deze wet en wel met een verwijzing naar artikel 517 van het Burgerlijk Wetboek. Het bewind dient te worden gevoerd op dezelfde manier als gebeurd ten behoeve van een afwezige, namelijk om "zijn goederen en belangen geheel of gedeeltelijk te beheren en waar te nemen, voor zijn rechten op te komen en hem daarbij te vertegenwoordigen. Alles onverminderd de bijzondere wetsbepalingen voor het geval van faillissement".

De machtiging aan een ander dan de bewindvoerder om beheers- en beschikkingsdaden te verrichten wordt verleend door de rechter, die de maatregel van onderbewindstelling heeft opgelegd.

Evenals bij de bijkomende straffen van artikel 36 onder b, d en e is niet vereist, dat de veroordeelde de juridische eigenaar van de onder bewind gestelde onderneming dient te zijn.

Lid 1 onder b

Deze maatregel heeft ongeveer hetzelfde effect als de voorwaardelijk opgelegde geldboete. Het verschil is, dat in het laatste geval de verplichting van de veroordeelde tot betaling wordt opgeschort, terwijl de verplichting tot het storten van een waarborgsom onmiddellijk dient te worden voldaan. De oplegging van de verplichting van het storten van een waarborgsom is de aangewezen maatregel in die gevallen waarin het delict voornamelijk te wijten is aan slordigheden in de bedrijfsvoering en de onderneming toebehoort aan een entiteit. Gedraagt de veroordeelde zich tijdens de proeftijd conform zijn rechtsplicht, dan wordt na het verstrijken daarvan de waarborgsom teruggegeven.

Lid 1 onder c

De maatregel van winst ontneming beruist op de grondregel, dat de overtreder het uit het strafbare handelen verkregen voordeel dient af te staan. Ongerechtvaardigde verrijking dient te worden voorkomen. De toepassing van deze regel is niet beperkt tot die voordelen, die het rechtstreekse gevolg zijn van het feit ten aanzien waarvan het veroordelende vonnis is uitgesproken, maar omvat tevens die, welke de veroordeelde heeft verkregen uit andere, zij het ook soortgelijke, strafbare feiten. Er moet wel sprake zijn van "voldoende aanwijzingen", aan welke term dezelfde betekenis kan worden toegekend als aan de "ernstige bezwaren van de artikelen 47 en 56 van het Wetboek van Strafvordering. Voorts mag de rechter slechts tot de aanname van het bestaan van zodanige voldoende aanwijzingen komen aan de hand van hetgeen ter terechtzitting is gebleken. Tenslotte dienen de voldoende aanwijzingen niet slechts te bestaan ten aanzien van het verkrijgen van enig voordeel op zich maar tevens ten aanzien van de omvang daarvan. Bij de oplegging van een verplichting tot voldoening van een geldbedrag ter ontneming van het geschatte onrechtmatig verkregen voordeel is de rechter niet aan enig maximum gebonden.

Lid 1 onder d

Reeds ingevolge het bepaalde van artikel 19, lid 1, van het Wetboek van Strafrecht kunnen deze verplichtingen bij een voorwaardelijke veroordeling worden opgelegd. Door opname in de onderhavige bepaling is thans het opleggen van een dergelijke verplichting in combinatie meteen geheel onvoorwaardelijke straf mogelijk geworden. De kosten, die uit de oplegging van enige maatregel ingevolge artikel 40 lid 1 onder d mochten voortvloeien, komen voor rekening van de veroordeelde. Voor zover deze kosten in eerste instantie zijn gemaakt door de Staat bij gebruikmaking van politiedwang, kunnen deze op de veroordeelde worden verhaald op de in het derde lid van artikel 40 aangegeven wijze.

Lid 2

Zie de toelichting op artikel 36 lid 2.

Lid 3

Bij niet of niet-tijdige betaling binnen de door de Openbaar Ministerie gestelde termijn kan met overeenkomstige toepassing van artikel 40, lid 3, van het Wetboek van Strafrecht verhaal worden gezocht op vermogensbestanddelen van de veroordeelde. Op de effectuering van dit verhaal is het bepaalde van de artikelen 489, lid 1, 501, 502, 503 en 504 van het Wetboek van Strafvordering van toepassing.

Artikel 42

Dit artikel geeft de rechter de bevoegdheid om in het belang van een richtige tenuitvoerlegging van een bijkomende straf of maatregel al die voorzieningen te treffen, die de rechter nodig of nuttig oordeelt. De ingevolge dit artikel opgelegde regelingen staan volkomen gelijk met en hebben dezelfde kracht als een opgelegde straf, bijkomende straf of maatregel; de overtreding ervan valt dan ook niet onder de werking van artikel 45 van deze wet.

Lid 2 bepaald dat de rechter kan bevelen, dat de veroordeelde de hem van overheidswege ten behoeve van zijn onderneming verstrekte bescheiden inlevert, de in zijn onderneming aanwezige voorraden onder toezicht verkoopt en zijn medewerking verleent bij de inventarisatie van die voorraden. Dit zal voorkomen indien er ernstig gevaar bestaat, dat de veroordeelde in strijd met de hem opgelegde straf zal trachten zijn bedrijf voort te zetten met alle mogelijke negatieve gevolgen voor het milieu.

De bevoegdheid van de rechter ingevolge het derde lid is een verdergaande dan die ingevolge artikel 23 van het Wetboek van Strafrecht aan de rechter is verleend. Behalve dat de rechter in een aanvankelijk getroffen regeling achteraf wijzigingen of aanvullingen mag aanbrengen, kan de rechter alsnog tot de conclusie komen, dat een nog niet gegeven regeling opgelegd dient te worden.

Deze uitbreiding is van groot belang voor de vervolging van milieudelicten door het Openbaar Ministerie. Deze kan immers bij de executie van bijkomende straffen of maatregelen voor onverwachte problemen komen te staan en langs deze weg autorisatie voor passend ingrijpen verkrijgen.

Artikel 43

Artikel 43 geeft de rechter de mogelijkheid af te wijken van de rechten en verplichtingen in artikel 517 van het Burgerlijk Wetboek aan de bewindvoerder gegeven.

Artikel 44:

Dit artikel gaat er vanuit dat de rechter bij zijn uitspraak de waarborgsom bedoeld in artikel 40 lid 1 onder b geheel of gedeeltelijk aan het milieufonds doet toekomen ingeval niet wordt voldaan aan de in dit artikel bedoelde algemene of bijzondere voorwaarden. Op de bijzondere voorwaarden zijn de in het derde lid van dit artikel genoemde artikelen van het Wetboek van Strafrecht van overeenkomstige toepassing.

Artikel 49 t/m 56:

In de artikelen 49 t/m 56 zijn de aanstelling, de taken en bijzondere bevoegdheden geregeld van de milieu controleurs. Met de opsporing van milieudelicten zijn, behalve de bij artikel 134 van het Wetboek van Strafvordering aangewezen personen, mede belast personen die door de President als milieu controleurs zijn aangewezen en beëdigd. De milieu controleurs zullen voor een richtige uitvoering van hun taken te allen tijde toegang moeten hebben tot het bedrijfspand om vast te stellen of het bedrijf zich houdt aan de voorgeschreven milieuvorwaarden. Bijzondere regels zijn gegeven met betrekking tot het in beslag nemen van goederen en andere zaken waarvan de inbeslagname in het belang van het opsporingsonderzoek dient te zijn.

Artikel 57:

Dit artikel voorziet in het aanstellen van een speciaal daartoe door de Procureur-generaal bij het Hof van Justitie aangewezen vervolgingsambtenaar, die kan worden belast met de coördinatie en de vervolging van milieu delicten. Deze aanstelling heeft als doel het milieu gebeuren strafrechtelijk te coördineren ter voorkoming van een onoverzichtelijke en onduidelijke aanpak.

Bij het ontstaan van omstandigheden welke een onmiddellijk ingrijpen, hetzij van het NIMOS, hetzij van de vervolgingsambtenaar hetzij van beiden vereisen, bieden de bepalingen van artikelen 56 en 57 voldoende houvast.

Artikel 58:

Uit de aard van de milieudelicten kan voortvloeien, dat hangende het onderzoek ingrijpende voorlopige maatregelen dienen te worden genomen. Het delict in kwestie kan zo ernstig zijn dat het voortduren van de handeling moet worden belet. Tevens kan de oplegging van deze voorlopige maatregelen een preventief effect hebben. Door het snel en actief reageren van de vervolgingsambtenaar wordt het plegen van strafbare feiten ontmoedigd.

Als voorwaarde voor het mogen geven van bovengenoemde bevelen geldt dat er tegen de verdachte ernstige bezwaren (op te vatten in de betekenis, die het Wetboek van Strafvordering daaraan toekent) gerezen zijn. Gelijkijdig worden de belangen, die de overtreden bepaling beoogt te beschermen aangetast, welke een onmiddellijk ingrijpen vereist.

Zowel de rechter-commissaris als de vervolgingsambtenaar zijn tot de oplegging van deze voorlopige maatregelen bevoegd, zolang de behandeling van de zaak ter terechtzitting nog niet is aangevangen. Zij kunnen daartoe overgaan in de tijd tussen de uitreiking van de dagvaarding en het uur van de aanvang van het onderzoek ter terechtzitting. Zowel de rechter-commissaris als de vervolgingsambtenaar kunnen naast de speciale in verband met de milieuhygiëne en milieukwaliteit te treffen maatregelen, de volgende voorlopige maatregelen treffen:

- a. bevelen dat de verdachte zich onthoudt van bepaalde handelingen en
- b. er voor zorgen dat de in het bevel genoemde voorwerpen, welke voor inbeslagneming vatbaar zijn, opgeslagen en bewaard worden op een aangegeven plaats.

Ingevolge het bepaalde in artikel 36 lid 1 onder d komen immers voor verbeurdverklaring niet slechts in aanmerking de goederen met betrekking tot welke het feit is gepleegd, maar tevens die, behorende tot de onderneming alwaar de veroordeelde het bedrijf uitoefende, waarin hij zich aan het betreffende milieudelict heeft schuldig gemaakt.

Artikel 59:

De voorwaarden voor het opleggen van voorlopige maatregelen door de rechter zijn identiek aan die in artikel 58 genoemd: gerezen ernstige bezwaren alsmede een dringende behoefte het bedreigde belang te beschermen. Met de onder a tot en met c genoemde voorlopige maatregelen kan vooruitlopend op de toepassing van de meest ingrijpende bijkomende straffen en maatregelen, worden opgelegd. Met het bevel tot het achterwege laten van bepaalde handelingen wordt beoogd het recht en de vervolgingsambtenaar vrij te laten om naar eigen bevinding van zaken te handelen en de verdachte opdracht te geven om bepaalde in het bevel nauwkeurig omschreven gedragingen, die min of meer ernstige storingen in het milieu

teweegbrengen of kunnen tweebrengen, achterwege te laten. Dit bevel mag niet leiden tot een verkapte toepassing van de bijkomende straf van stillegging of de maatregel van onderbewindstelling van de onderneming noch tot een ontzetting van rechten of ontzegging van voordelen; zulks zou een oneigenlijk gebruik van deze voorlopige maatregelen betekenen. Het derde lid voorziet in de mogelijkheid om voorlopige maatregelen te verlengen, te wijzigen of op te heffen, zulks ambtshalve dan wel op voordracht van de rechter-commissaris belast met de instructie, op vordering van het Openbaar Ministerie of op verzoek van de verdachte. De eenmalige verlenging van ten hoogste zes maanden is ingegeven door het verlangen aanhangig gemaakte zaken zo spoedig mogelijk af te handelen.

Artikel 63

Deze slotbepaling geeft aan dat deze wet kan worden aangehaald als de "Milieuwet".

Paramaribo, 23 januari 2019

De Initiatiefnemers:

M. Bouva

J. Simons

C. Breeveld

A. Gajadien

A. Abdoel